

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

**Historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí
Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním
zaměřením na chrámový sbor**

Bakalářská práce

Autor: František Novák

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sbormistrovství chrámové hudby

Vedoucí práce: prof. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.

Hradec Králové

2019

Zadání bakalářské práce

Autor: František Novák

Studium: P14P0190

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sbormistrovství chrámové hudby

Název bakalářské práce: a) **Bakalářský varhanní koncert** b) **Historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním zaměřením na chrámový sbor**

Název bakalářské práce AJ: a) Bachelor's final Concert Organ / b) History of the church music in the church of the Assumption of Our Lady in Hradec Králové with the focus on the church choir

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce je složena ze dvou částí. První část je tvořena sólovým koncertním výkonem (minimálně půlrecitálem), jehož předpokladem je vysoká úroveň technických dovedností studenta. Koncertní vystoupení má na základě vhodně zvolené dramaturgie prezentovat interpretační kvality diplomanta a jeho schopnost adekvátního stylového přístupu k interpretaci jednotlivých skladeb. Ke koncertnímu výkonu se váže druhá, teoretická písemná část v rozsahu cca 20-30 stran, která má na základě studia literatury, pramenů a svědectví pamětníků popsat a zhodnotit historii chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním zaměřením na chrámový sbor.

FUKAČ, Jiří, Jiří VYSLOUŽIL a Petr MACEK. Slovník české hudební kultury. 1. vyd. Praha: Editio Supraphon, 1997. UHLÍŘ, Václav. Varhany královéhradecké diecéze. 1. vyd. Hradec Králové: Garamon, 2007. Kancionál: společný zpěvník českých a moravských diecézí s dodatkem pro královéhradeckou diecézi. Ladislav Smajchl, Karel Cikrle. 31. Praha: Katolický týdeník, 2004. Duchovní správa kostela Panny Marie v Hradci Králové - kronika farností a archiv kůru a chrámového sboru.

Garantující pracoviště: Hudební katedra,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: MgA. Pavel Svoboda
prof. PhDr. Stanislav Bohadlo, CSc.

Oponent: doc. PhDr. MgA. František Vaníček, Ph.D.
PhDr. Dana Soušková, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 8.12.2015

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.“

.....

V Hradci Králové, dne 26. 6. 2019

František Novák

Poděkování

Na tomto místě chci velmi poděkovat prof. PhDr. Stanislavu Bohadlovi, CSc. za odborné vedení při tvorbě mé bakalářské práce. Stejně tak patří velké poděkování i PhDr. Daně Souškové, Ph.D. za pomoc v rámci konzultací.

V neposlední řadě patří velké poděkování dvěma pánům, kteří se zasloužili o velice zachovalý archiv kostela Nanebevzetí Panny Marie - jednak Václavu Uhlířovi, regenschorimu při kostele Nanebevzetí Panny Marie, za odborné znalosti v dané problematice a jednak panu Rudolfu Huškovi, varhaníkovi v kostele Nanebevzetí Panny Marie, za výborné historiografické postřehy bez kterých by tato práce nemohla vzniknout.

Na úplný závěr chci poděkovat své manželce Ludmile Novákové za trpělivost při tvorbě této závěrečné práce.

Anotace

NOVÁK, František. *Historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním zaměřením na chrámový sbor*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 38s. Bakalářská práce.

Práce nabízí vhled do historie chrámové hudby kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním zaměřením na chrámový sbor. Práce zpracovává chronologický vývoj hudebního působení na kůru, ale detailněji popisuje zejména současně působící chrámový sbor, který je s hudební historií kostela neodmyslitelně spjat. Byť má práce především popisný charakter, tak se v této práci nachází zatím nepublikovaný souhrn veškerých informací, které k hudebnímu vývoji v tomto kostele máme a může tedy posloužit jako inspirativní zdroj pro detailnější prozkoumání případných klíčových postav, či událostí v jiných odborných pracích. V neposlední řadě si tato práce klade za cíl podat aktuální pohled na současný stav duchovní hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové.

Klíčová slova: Hradec Králové, kostel Nanebevzetí Panny Marie, chrámový sbor, chrámová hudba, varhany.

Annotation

NOVÁK, František. *The History of Spiritual Music in Church of the Assumption of Virgin Mary in Hradec Králové with the focus on church choir*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019. 38 p. Bachelor Degree Thesis.

The thesis shows the history of the church music in the church of the Assumption of Virgin Mary in Hradec Králové with the focus on church choir. Thesis processes chronological development of music in this church, but it describes in more detail the currently operating church choir which is closely related with the history of church music in this church. Although this thesis has a descriptive character, this theses offers unpublished summary of all information, which we have about the musical history of this church, so it could be an inspiring source for detailed researches (about key persons or about important events in this church). Last but not least this thesis wants to show current status of church music in the Church of the Assumption of Virgin Mary in Hradec Králové.

Keywords: Hradec Králové, Church of the Assumption Virgin Mary, Church Choir, Church Music, Pipe Organ.

Obsah

Úvod	9
1. Historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie.....	10
1.1 Historie kostela	10
1.2. Počátky hudebního života za jezuitů – 17. a 18. století.....	13
1.3. Historické mezidobí – 19. století.....	14
1.4 Hudba ve 20. a 21. století	14
2. Osobnosti spjaté s kůrem kostela Nanebevzetí Panny Marie	16
2.1 Václav Hypolit Černožorský	16
2.2 ThDr. Oldřich Svoboda	16
2.3 Karel Jan Nepomuk Doležal.....	17
2.4 Rudolf Hušek.....	19
2.5 Jiří Strejc.....	20
2.6 Václav Uhlíř.....	21
3. Aktuální pohled na chrámovou hudbu kostela Nanebevzetí Panny Marie.....	23
3.1 Chrámový sbor.....	23
3.2 Varhany v kostele Nanebevzetí Panny Marie a další hudební nástroje..	24
3.3 Hudební archiv při kůru kostela Nanebevzetí Panny Marie.....	26
3.4 Ostatní chrámové sbory v Hradci Králové	27
3.4.1. Katedrála Sv. Ducha - Cantores Gradecenses	27
3.4.2. Katedrála Sv. Ducha - Katedrální schola.....	28
3.4.3 Kostel Božského srdce Páně na Pražském předměstí.....	28
3.4.4 Kostel sv. Pavla na Pouchově.....	29
3.4.5. Kostel sv. Antonína – Nový Hradec Králové	30
3.5 Současný stav liturgické hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie	31
3.6 Mládežnické hudební skupiny	32

Závěr.....	33
Použité zdroje	35
Seznam příloh.....	38

Úvod

Tato práce si klade za cíl shromáždit, uspořádat a představit informace týkající se historie ale i současnosti chrámové hudby na kůru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zvláštním ohledem na chrámový sbor. Hlavní hypotézou, kterou se snaží práce potvrdit, či vyvrátit, je skutečnost, že historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve srovnání s ostatními kůry v regionu je bohatá a současný stav liturgické hudby (chrámový sbor, notový archiv, varhaníci) je na vysoké úrovni.

První kapitola je zaměřena zejména na historický vývoj kostela ale i hudby provozované na kůru. Charakterizuje postupně jednotlivé etapy vývoje – od počátečního stádia založení jezuitské koleje a kostela až po hudbu 20. a 21. století.

Druhá kapitola se zabývá jednotlivými osobnostmi, které jsou s kůrem neodmyslitelně spjaty a které byly pro hudební vývoj v kostele nějakým způsobem zásadní. Kromě varhanické služby tito lidé často pracovali také přímo s chrámovým sborem, což mělo velký vliv na formování chrámového sboru, budování dramaturgie i celkové profilace sboru.

Třetí kapitola je věnována právě chrámovému sboru, který při kostele funguje soustavně již od roku 1950. Kromě charakteristiky sboru se kapitola zabývá také sborovým archívem, nástroji, kterými je kůr vybaven a v neposlední řadě ukazuje současný stav hudby na dalších kůrech v Hradci Králové, což výborně slouží k ilustraci aktuální situace a také komparaci kůru kostela Nanebevzetí Panny Marie s pěstováním hudby na kůrech dalších královéhradeckých kostelů.

Vzhledem k aktuálnosti tématu práce není k dispozici mnoho publikací, které by tuto problematiku řešily. Z toho důvodu se celá řada informací v bakalářské práci opírá o záznamy dochované v archivu sboru, o výpovědi pamětníků, nebo o aktuální zkušenosti s hudebním provozem v kostele. Jediné dvě publikace, které vyšly tiskem a úzce souvisí s tématem práce, jsou *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové* od Jana Doskočila¹ a *Varhany královéhradecké diecéze* od ředitele kůru a diecézního organologa Václava Uhlíře.²

¹ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. ISBN 978-80-86472-47-8.

² UHLÍŘ, Václav. *Varhany královéhradecké diecéze*. Hradec Králové: Garamon, 2007. ISBN 978-80-86472-27-0.

1. Historie chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie

Tato kapitola zkoumá hudebně historický vývoj kostela Nanebevzetí Panny Marie, který je pro celkové rozšíření kontextu o dané problematice nezbytným.

1.1 Historie kostela

První jezuité přišli do Čech v roce 1556 na pozvání císaře Ferdinanda I. Ještě téhož roku založili v Praze gymnázium a zahájili vyučování. Kromě pedagogické činnosti pomáhali také nejchudším žebrákům, posluhovali nemocným ve špitálech apod. Hradec Králové, jako vhodné sídlo pro vybudování jezuitské koleje, doporučoval již roku 1622 jezuita P. Vilém Lamormain. O skutečné uvedení se však zasloužil zejména P. Adam Kravařský, který působil jako misionář ve východních Čechách. Roku 1625 přijal pozvání Otty z Oppersdorfu na zámku v Častolovicích. Po čase, když vážně onemocněl bratr Otty - Fridrich, ho přiměl, aby v poslední vůli odkázal své panství Tovaryšstvu Ježíšovu ve prospěch zřízení koleje. To se také stalo, a Tovaryšstvo tak získalo potřebný majetek k vybudování koleje. Následovala ještě jednání s radními, kteří žádali císaře, aby svolil s přijetím řádu. Radní si od toho slibovali kulturní a duchovní povznesení. Vyjádření od rodiny císaře bylo pozitivní, a tak mohla začít příprava stavby koleje. Zpočátku přišli do Hradce Králové dva jezuité, koncem roku jich zde žilo šest.

Po řadě diskuzí, kde kolej postavit, zvítězila nabídka města, která navrhla vystavění jezuitské koleje na jižní stranu náměstí. Z použitelných domů vytvořili kapli. (První mše se zde sloužila 31. 7. 1636). Po vybudování koleje se rozhodlo Tovaryšstvo (z kapacitních důvodů) postavit kostel. V roce 1652 se podařilo nashromáždit dostatek financí k zahájení stavby kostela, načež se mohlo začít s plánováním výstavby. Následovala diskuze nad tím, kde bude kostel umístěn. Vyhotovení plánů bylo svěřeno italskému architektu Carlu Lugarovi. Závazek, který udělal Lugaro s rektorem hradecké koleje P. Janem Saxiusem se týkal toho, že do tří let postaví chrám za 9500 zlatých. Po schválení smlouvy pražským provinciálem byl 27. dubna 1654 slavnostně položen základní kámen a 8. prosince 1658 byla v kostele sloužena první mše svatá. V roce 1661 byly dokončeny obě věže chrámu a o rok později byla oltářem s obrazem sv. Josefa vybavena kongregační kaple. V roce 1665 byl postaven hlavní oltář s trojdílným oltářním obrazem, který znázorňoval Pannu Marii vycházející z hrobu, s květinami v rukou a obklopenou anděly. Dne 11. října 1666 byl kostel slavnostně vysvěcen

u příležitosti vysvěcení zbývajících čtyř bočních oltářů. Provinciál P. Jan Saxius, který se staral o výstavbu kostela, se vysvěcení nedočkal – zemřel v létě, několik měsíců předtím.

I během dokončovacích prací byl kostel ale již plně využíván. Zejména při oslavách svátků světců z řad Tovaryšstva Ježíšova se na hojně navštěvované bohoslužby, doprovázené vždy hudbou a bohatou výzdobou, do kostela sjížděla šlechta i ze vzdálenějších sídel.

Z konce 17. století se dochovala účetní bilance. Z těchto údajů se dozvídáme, že do roku 1693 činily celkové výdaje na vybudování a zařízení kostela Panny Marie 24433 zlatých rýnských a 14 krejcarů.³ V roce 1756 bylo náležitě oslaveno sté výročí chrámu a při té příležitosti byl kostel vybělen a opraveny věže.

V červnu 1762 došlo k požáru kostela. Požár byl založen pruskými kozáky, kteří požadovali po měšťanech i jezuitech výpalné. Obě věže se zřítily, zvony se roztavily a veškeré vnitřní vybavení kostela shořelo, až na oltář v kapli sv. Ignáce. Na jaře roku 1762 se přistoupilo k obnově – zprvu zejména narušeného klenutí a k nové střešní krytině. Bohužel od císařského dvora ve Vídni se jezuité nedočkali finanční pomoci. Peníze se podařilo sehnat díky šedřným dárcům v čele s Marií Terezií Savojskou. Zničený vnitřek kostela dostal novou tvář díky dekorativní iluzivní architektuře řádového bratra Josefa Kramolína (vč. iluzivní malby na varhanní skříní).

Znovu obnovený chrám byl vysvěcen 11. května 1766 biskupem Heřmanem Hannibalem Blümegenem. Třebaže byl interiér kostela s vnitřní uměleckou výzdobou budován postupně, byla to činnost velmi promyšlená, řídicí se heslem „pictura est laicorum literatura“ (malba je četbou laiků) – řada obrazů zobrazuje příběhy ze života Ježíše a Marie, nebo představuje základní pravdy křesťanského katechismu.⁴

Roku 1773 byl jezuitský řád zrušen a kostel Panny Marie uzavřen a převzat do správy státem. Královehradecká konzistoř pak ustanovila čtyři bývalé jezuitské kazatele, aby obstarávali v kostele bohoslužby. V roce 1785 díky nestabilním poměrům využili situaci lupiči a ukradli z kostela vzácné bohoslužebné náčiní a některá roucha. Jezuitská kolej i kostel byl posléze předán armádě. Kostel se stal na více než jedno století posádkovým kostelem. Ve východních Čechách mj. sloužili, coby misionáři a kazatelé, dva muži – Bohuslav Balbín (hradecký rodák, literát, pedagog a dějepisec)

³ MIKAN, Jaroslav. *Kolejní chrám na nebe vzeti P. Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Městské museum Hradec Králové, 1940, s. 22.

⁴ Souhrnný výklad podstatných a základních složek křesťanského katolického učení

a Bedřich Bridel (literát a autor poetického díla „*Co Bůh? Člověk?*“), jejich kázání tedy jistě zazněla i v jezuitském kostele P. Marie. V roce 1857 došlo ke druhému požáru kostela – tentokrát zničil střechu a obě věže, dva zvony se zcela rozlily a třetí byl značně poškozen. Rozšíření požáru ale zabránila pomoc vojska. K obnově střechy a věží přispěl Český studijní fond a věže dostaly při rekonstrukci dnešní podobu.

Roku 1900 se biskupu Janu Nepomuku Brynychovi podařilo povolát do města zpěv Továryšstvo Ježíšovo, jehož činnost byla papežem Piem VII. obnovena již roku 1814. Kromě povolání jezuitů zpět do Hradce Králové se podařilo také navrátit kostel Nanebevzetí Panny Marie do vlastnictví jezuitů. V letech 1903 – 1905 došlo k rekonstrukci interiéru (mj. i Kramolínovy fresky za hl. oltářem). Počátkem 40. let minulého století prošla generální opravou kaple sv. Josefa a po ní také kostel P. Marie. Restaurování interiéru bylo svěřeno Františku Bartošovi.

Ze 13. na 14. dubna 1950 došlo k tzv. Akci K – nezákonné násilné likvidaci klášterů a mužských řeholních řádů. Hradečtí jezuité byli tak přepadeni a odvezeni do internačních táborů. Od roku 1950 byli duchovními správci kostela už pouze diecézní kněží. Činnost řeholní komunity v původním rozsahu však již nikdy nebyla obnovena.

V prvních letech 2. poloviny 20. století se ještě těšily velké oblibě májové pobožnosti a bohaté květinové výzdoby. Postupem času (a zvláště po 2. vatikánském koncilu) začaly bohoslužby nabývat prostších forem (s tím související i redukci části mobiliáře kostel s ohledem na navrácení čistoty původního barokního stylu). Po roce 1989 došlo k navrácení kostela do majetku církve – konkrétně Biskupství královéhradeckého.

V roce 1957 došlo k obnovení vnější fasády kostela a v letech 1987 – 1988 došlo k rozsáhlé opravě interiérů vč. nové výmalby. Presbytář byl vybaven novým obětním stolem, ambonem a sedes. Roku 2002 došlo také k obnově kaple sv. Josefa (obnova vitráže, výmalba, oprava varhan).⁵

⁵ Kapitola o historii kostela je sepsána na základě publikace J. Doskočila: DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s 10 - 53. ISBN 978-80-86472-47-8.

1.2. Počátky hudebního života za jezuitů – 17. a 18. století

Nedílnou součástí života jezuitů tvořila hudba (už v roce 1649 měl hradecký konvikt 14 hudebníků, vydržovaných zpravidla z různých hudebních nadací a darů) a dokonce i tanec, či spíše balet. Hudba na kůru mariánského kostela v Hradci Králové se pěstuje, jak o tom svědčí dochované fragmenty notového archivu, již od samého vzniku kostela. Není divu, vždyt' zdejší kůr disponuje vynikajícími akustickými i prostorovými podmínkami. Barokní varhany z roku 1766 optimálně vykrývají zadní rohy kůru a od hracího stolu, stojícího uprostřed kůru, lze dirigovat početný sbor i s menším orchestrálním obsazením.

Jezuité, kteří kostel postavili, se z pastoračních i pedagogických důvodů starali o chrámovou hudbu vždy velmi pečlivě a podle výročních zpráv koleje i velmi horlivě a kvalitně. Místo tzv. hudebního prefekta obsazovali vzdělanými hudebníky. Například v roce 1720 zde působil jezuita Václav Černohorský (*1687) syn nymburského kantora Samuela a bratr slavného skladatele Bohuslava Matěje Černohorského. Hudbu samozřejmě provozovali i studenti zdejšího jezuitského gymnázia. Již při přijímacím řízení si profesori u každého studenta poznamenávali, je-li zpěvákem nebo instrumentalistou, jaký hlas zpívá a na jaký nástroj hraje. Hudba se provozovala nejen na kůru, ale i formou oratorií a školských her.⁶

Na hradeckém gymnáziu studovali i studenti, kteří se později proslavili jako významní skladatelé. Mezi ně patří například František Xaver Dušek (1731 – 1799)⁷ nebo Jan Křtitel Kuchař (1751 – 1829)⁸. I když o jejich působení na kůru kostela nejsou písemné prameny, je velmi pravděpodobné, že tito studenti se do hudebního dění na kůru aktivně zapojovali.

⁶ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s 23-24. ISBN 978-80-86472-47-8.

⁷ Dušek, František, Xaver. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Praha, 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2480

⁸ Kuchař, Jan Křtitel Josef. *Česká divadelní encyklopedie* [online]. Praha, 2007 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Kucha%C5%99,_Jan_K%C5%99titel_Josef

1.3. Historické mezidobí – 19. století

Po zrušení jezuitského řádu (v roce 1773) fungovalo hradecké gymnázium až do začátku 20. století, ale již pod státní správou.⁹ V té době zde studovali další muzikanti, jako byl například František Škroup (1801 – 1862)¹⁰ nebo František Zdeněk Skuherský (1830 – 1892)¹¹. Lze předpokládat, že i tito studenti přišli do styku s provozováním duchovní hudby na kůru kostela Panny Marie.

Za zmínku stojí také působení varhaníků a skladatelů na kůru katedrály Sv. Ducha, kteří si přinejmenším zahráli na barokní varhany u Panny Marie. Jedná se zejména o Jana Nepomuka Škroupa (1811 – 1892), známého především jakoužto autora písně *Bývali Čechové*¹², nebo Josefa Nešveru (1842 – 1914)¹³, který v letech 1878 – 1884 pozvedl chrámovou hudbu v katedrále a podle slov kronikáře „...značný sbor zpěváků a zpěvaček darmo ve zpěvu vycvičiti si nelenoval a jehož přičiněním odstraněn byl namnoze starý instrumentální šlendrián a reformované hudbě nastolena platnost“¹⁴.

1.4 Hudba ve 20. a 21. století

Bližší informace o hudebním dění na kůru kostela existují až z poloviny 20. století, kdy zde působil kněz a hudební skladatel Dr. Oldřich Svoboda. Po jeho smrti zůstaly na kůru zajímavé rukopisy jeho několika mší a příležitostných skladeb. Po roce 1945 se u varhan střídali studenti Jan Řezníček (1932 – 1993), Jiří Mervart, Karel Hájek, Terezie Franková a další.

V letech 1950 – 1970 byl varhaníkem a sbormistrem chrámového sboru Karel Doležal (1911 – 1987), který do té doby působil jako varhaník v kostele Božského Srdce Páně. Po roce 1950 vypomáhali s doprovodem lidového zpěvu i další varhaníci, jako například Petr Řezníček (*1938), Rudolf Hušek (*1941) a Jan Hypius (*1944). Zpěv chrámového sboru doprovázeli Petr Řezníček (*1938) a Jiří Strejc (1932 – 2010).

⁹ Jezuitské gymnázium. Gymnázium Josefa Kajetána Tyla [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zUKVCNcmKvAJ:www.gjkt.cz/ostkole/jezuitske-gymnazium-1626-1773&hl=cs&gl=cz&strip=1&vwsr=0>

¹⁰ František Škroup. *Rozhlas.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/klasika/skladatele/_zprava/frantisek-skroup--1046514

¹¹ Skuherský, František, Zdeněk. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Praha, 2006 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=8350

¹² SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001. s. 419. ISBN 80-902912-0-1.

¹³ ČERNÝ, Jaromír. *Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby*. Praha: Supraphon, 1983. s. 375.

¹⁴ UHLÍŘ, Václav Metoděj. *Hudební život na kůru katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové*. Opava, 2010. Absolventská práce. Církevní konzervatoř Opava.

Od roku 1970 pravidelně doprovázeli lidový zpěv varhaníci Václav Uhlíř (*1954), Rudolf Hušek (*1941) a krátce i Jaroslav Kincel (1906 – 1972) a Josef Rejnek (1908 – 1978). Nepravidelně zde působili tito varhaníci: Jiří Strejc (1932 – 2010), Jan Steiner (*1946), Bohuslav Vodička (1957 – 2013), Karel Synek (1959 – 1994) a Marie Skládaná – Uhlířová (*1959).

Po roce 2000, kdy byl při Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové založen obor Sbormistrovství chrámové hudby, se zapojovali do doprovázení lidového zpěvu tito studenti: Martin Beran (*1983), Jan Strakoš, Václav Večeře (*1980), Jan Lorenc (*1985), Ondřej Mucha (*1986), Jiří Kudrna (*1991), Ondřej Hromádko (*1993), František Novák (*1995) a další.

V roce 2008 začal zastupovat svého otce i Václav Metoděj Uhlíř (*1988), který od roku 2013 pravidelně řídí provedení figurálních mší.¹⁵

¹⁵ Korespondence s Václavem Uhlířem ze dne 18. 6. 2019

2. Osobnosti spjaté s kůrem kostela Nanebevzetí Panny Marie

2.1 Václav Hypolit Černohorský

Václav Hypolit Černohorský (1687 – 1759)¹⁶, který pocházel ze slavného rodu Černohorských, syn nymburského varhaníka a sezemického kantora Samuela Černohorského (1648–1726) a bratr Bohuslava Matěje Černohorského, českého skladatele a varhaníka (1684 – 1742), působil v Hradci Králové jako prefekt hudby (ředitel kůru) a jezuita¹⁷. Své počáteční vzdělání získal od svého otce Samuela, který Václava i Bohuslava Matěje vzdělával ve hře na housle, klarinet, flétnu a varhany. Kromě Václavova působení v Hradci Králové víme, že před tím, než přišel do Hradce Králové, zastával pozici ředitele kůru v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře.¹⁸

2.2 ThDr. Oldřich Svoboda

Oldřich Svoboda se narodil 21. 12. 1887 v Novém Plese. Po studiích v Římě byl vysvěcen na kněze 25. 7. 1910. Když se vrátil do Čech, působil několik let v duchovní správě, později jako profesor náboženství na středních školách a jako docent zpěvu na teologickém učilišti v Hradci Králové. Svůj kněžský život strávil v Hradci Králové. Kvůli zapojení do odboje strávil P. Svoboda pět let v koncentračním táboře v Buchenwaldu. Odtud se vrátil se značně pocuchanými nervy, takže bylo běžné, že na obyčejnou otázku reagoval rozčilenou odpovědí. Jakožto člověk s velkým hudebním nadáním nesnášel, když se lidová píseň zpívala pomalým tempem (traduje se, že se např. u oltáře obrátil čelem k lidem a dirigováním jim naznačoval rychlejší tempo).¹⁹

P. Svoboda se v době mezi světovými válkami podílel na různých kulturních akcích v Hradci Králové. V archivu na kůru kostela se nachází plakáty z koncertního provedení *Stabat Mater* Antonína Dvořáka (20. 4. 1928) a *Requiem* téhož autora (26. 4. 1934). Obojí bylo provedeno v Klicperově divadle, oboje dirigoval dr. Svoboda.

¹⁶ Cyril - časopis pro katolickou hudbu posvátnou a liturgii. 1941, roč. 67(č. 1 – 2). s.7.

¹⁷ Regionální faktografie. SVK v Kladně [online]. Kladno [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <https://svk7.svkl.cz/aRLreports/redo/redo24.htm>

¹⁸ 591. schůzka: Magister musicae, aneb Padre Boemo, čili Český Bach. ČRo Dvojka: Toulky českou minulostí [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/591-schuzka-magister-musicae-aneb-padre-boemo-cili-cesky-bach--1193202

¹⁹ Korespondence s Rudolfem Huškem ze dne 19. 6. 2019

P. Oldřich Svoboda se též věnoval komponování, a to nejvíce duchovní hudby. V archivu kůru se nachází několik jeho mší a mnoho dalších skladeb. Z jeho díla nejčastěji chrámový sbor zpívá *1. Vánoční mši*, zkomponovanou na motivy českých vánočních koled. Tato mše byla údajně zkomponována v koncentračním táboře.

ThDr. Svoboda zemřel 1. 4. 1960 a pohřben je na poučovském hřbitově.²⁰

Obrázek 1: ThDr. Oldřich Svoboda (fotografie z roku 1950)²¹

2.3 Karel Jan Nepomuk Doležal

Varhaník a sbormistr narozený 17. 2. 1911 a zesnulý 18. 2. 1987 vedl chrámový sbor při kostele Nanebevzetí Panny Marie a zastával funkci varhaníka od 1. 9. 1950 do 30. 5. 1970. Na kněze byl vysvěcen 1. 7. 1970 a primiční mši sloužil 2. 7. 1970. Kromě hudby se věnoval také duchovnímu životu – kněžství. Vypomáhal s duchovní správou farnosti v podstatě až do konce života roku 1987.

Karel Doležal měl v r. 1950 za sebou řadu hudebních zkušeností. Byl prvním varhaníkem v kostele Božského Srdce Páně na Pražském Předměstí. Zde hrál od r. 1938 do r. 1949, než vstoupil do semináře. Kromě varhanního působení v kostele Božského Srdce Páně založil a řídil Brynychův pěvecký sbor (mužský sbor; v roce 1949 v něm zpívalo 80 zpěváků). V roce 1950 zakázala Komunistická strana Československa tomuto sboru veřejné vystupování, čímž ho zrušili (nácvik skladeb, které nebude možno

²⁰ Korespondence s Václavem Uhlířem ze dne 18. 6. 2019

²¹ Soukromý archiv Rudolfa Huška

nikde veřejně předvést, nemělo smysl). Zpěváci se většinou rozešli do chrámových sborů.

Po nástupu do kostela Panny Marie začal Doležal budovat chrámový sbor. Díky řadě příznivých okolností se mu to podařilo - na přelomu 50. a 60. let měl tento smíšený sbor až 30 zpěváků/zpěvaček. Vrcholem činnosti bylo nacvičení a několikeré provedení dvou slavných mší Josefa Nešvery a mužského sboru Jindřicha Jindřicha *Svatý Václave*.

K rostoucí kvalitě přispívala hudebnost a zájem o co nejkrásnější hudbu při bohoslužbách obou rektorů kostela – P. Svobody a P. Javůrka. K. Doležal se kromě hudby staral o ministranty. V roce 1953 či 54 sestavil z asi 10 ministrantů chlapecký sbor, který při májových pobožnostech²² zpíval dvojhlase *Svatohorský zdrávas, Maria pomoz, přišel čas, Celá jsi krásná, Maria* a další skladby. Ministranti zpívali v presbytáři,²³ Doležal provedení řídil a doprovázel na varhany z kůru.

Díky politickému uvolnění v r. 1968 a 1969 mohl Doležal dálkově dostudovat teologii na Cyrilometodějské teologické fakultě v Litoměřicích. Po složení všech zkoušek byl vysvěcen na kněze 1. 7. 1970 v Praze, primici měl v kostele Panny Marie v Hradci Králové 2. 7. 1970 (při ní zpívaly spojené chrámové sbory Nešverovu Missu jubileu). P. Doležal pak vypomáhal v kostele Panny Marie v duchovní správě až do své smrti 18. 2. 1987.²⁴

Obrázek 2: Karel Jan Nepomuk Doležal (fotografie z roku 1974)²⁵

²² Májové pobožnosti – se konají v měsíci květnu (v některých zemích na jižní polokouli v listopadu) v církvi římskokatolické, ke cti Matky Boží; skládá se z úvah, modliteb, loretánských litaní a končí udělením svátostného požehnání.

²³ Kněžiště čili presbytář (z latinského presbyterium) je část prostoru křesťanského kostela či katedrály, která je vyhrazena kněžím.

²⁴ HUŠEK, Rudolf. *Několik vět o kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové a o lidech, kteří se zapsali do dějin tohoto kostela*. Hradec Králové, 2018. Nepublikováno.

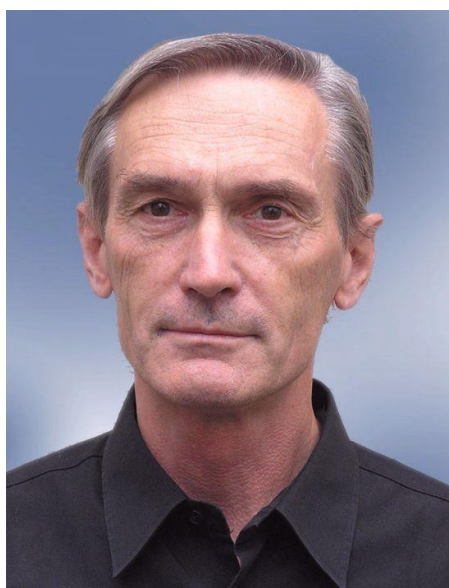
²⁵ Soukromý archiv Rudolfa Huška

2.4 Rudolf Hušek

Dlouholetý varhaník a spoluorganizátor hudebního života v kostele Nanebevzetí Panny Marie se narodil 4. 12. 1941. Chrámový sbor vedl od 1. 6. 1970 do 15. 8. 1977 a posléze také od 1. 6. 1980 do 18. 6. 1981 – v době, kdy regenschori Václav Uhlíř vykonával vojenskou základní službu.

Hudební vzdělání získal jednak studiem hry na housle od 7 do 14 let, ale zároveň také vzděláním v oboru hra na varhany. Varhanní hru studoval od roku 1956 u Oldřicha Pokorného (t.č. regenschori v katedrále Sv. Ducha), dále u p. Saláka (následný regenschori v katedrále Sv. Ducha) a v neposlední řadě u Jiřího Strejce (viz níže). Zpočátku (v roce 1957) Rudolf Hušek doprovázel pouze závěrečné požehnání v rámci říjnových mší v katedrále Sv. Ducha²⁶, později (na jaře 1958) začal doprovázet i tzv. „křížové cesty“, až nakonec začal doprovázet celé bohoslužby.²⁷

Kromě vykonávání varhanické služby má značný podíl na sběru informací nejen o hudebním životě spjatém s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Na kůru kostela se nachází archiv not, které shromáždil během svého působení při kostele P. Marie. Obsah archivu je součástí přílohy této bakalářské práce.

Obrázek 3: Rudolf Hušek (varhaník kostela P. Marie)²⁸

²⁶ V dané době se v měsíci říjnu při bohoslužbách nezpívalo, ale modlil se tzv. růženec. Zpívalo se pouze při závěrečném požehnání – varhaník zahrál pouze dvě loky písně.

²⁷ Na základě osobního rozhovoru s Rudolfem Huškem z 19. 6. 2019

²⁸ Soukromý archiv Rudolfa Huška

2.5 Jiří Strejc

Jiří Strejc se narodil 17. dubna 1932 v Praze. Vystudoval Pražskou konzervatoř (1948 – 1953) obor hra na varhany ve třídě prof. M. Kampelsheimera a kompozici u prof. O. A. Tichého. V letech 1942 – 1953 byl varhaníkem chrámu Panny Marie Královny Míru v Praze – Lhotce. Od roku 1957 do června 2001 působil jako ředitel kůru v katedrále Sv. Ducha v Hradci Králové²⁹. Během této funkce spolupracoval rovněž s Václavem Uhlířem a chrámovým sborem kostela Nanebevzetí Panny Marie. Spolupráce byla založena zejména na Strejcově varhanním doprovodu chrámového sboru.

Během svého života provozoval celou řadu hudebních činností - liturgickou, koncertní, skladatelskou, sbormistrovskou a v neposlední řadě i pedagogickou. Po celou dobu svého působení v hradecké katedrále vedl tamní chrámový sbor a v roce 1965 založil komorní vokální sbor Cantores artis antiquae. V době, kdy byly varhany z ideologických důvodů vytlačovány z hudebního života, se mu podařilo prosadit zřízení varhanního oddělení v královehradecké Lidové škole umění. Pro diecézi vychoval řadu varhaníků, nejdříve soukromě a později v rámci výuky varhanní hry na Biskupském gymnáziu. Dlouhá léta působil jako varhaník v královehradecké smuteční obřadní síni. Jiří Strejc zemřel 8. prosince 2010.³⁰

Z varhanních děl Jiřího Strejce můžeme zmínit jeho *Sonatu I., Koncertní etudu, nebo např. Invokaci C-H-E-B. Ze sborové tvorby uvedme např. Ecce sacerdos magnus, Vokální variace písní rorátních, nebo Pašije podle sv. Marka. Kromě příležitostných duchovních písní zkomponoval také několik mší, jsou to např.: Missa Orbis factor, Missa Kyrie fons bonitatis, Missa Pater excelse, nebo Missa Lux et origo.*³¹

²⁹ Nutno dodat, že řadu let vykonával tuto funkci za pouhých 600 Kčš,- měsíčně. (zdroj: Osobní rozhovor s Rudolfem Huškem).

³⁰ Jiří Strejc. Opusarium Jiřího Strejce [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: <https://opusarium.cz/jiri-strejc/#.XQgOqogzbIU>

³¹ Opusarium Jiřího Strejce [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: <https://opusarium.cz/jiri-strejc/#.XQgOqogzbIU>

Obrázek 4: Jiří Strejc za varhanami v katedrále Sv. Ducha³²

2.6 Václav Uhlíř

Václav Uhlíř se narodil roku 1954. Po maturitě na gymnáziu Josefa Kajetána Tyla v Hradci Králové byl přijat na Akademii múzických umění v Praze do třídy Prof. Jiřího Reinbergera. Absolvoval v roce 1980 u Prof. Milana Šlechty. Během studia se úspěšně zúčastnil několika varhanních soutěží.

Od roku 1970 působí na kůru kostela Panny Marie v Hradci Králové jako varhaník a sbormistr.³³ Od roku 1974 se soustavně věnuje koncertní činnosti u nás i v zahraničí. Zajímavé jsou rovněž nahrávky pro rozhlas a hudební vydavatele. Z jeho četných nahrávek pro rozhlas stojí za zmínku zejména cyklus českých historických varhan, který se dodnes vysílá na stanici Vltava. Z diskografie, která čítá na 20 CD je pozoruhodný zejména profilový kompaktní disk s názvem *Česká varhanní tvorba*³⁴.

Věnuje se také pedagogické činnosti na pardubické Konzervatoři, kde kromě hlavního oboru vyučuje improvizaci a organologii. Je uměleckým vedoucím hudebního souboru krematoria v Pardubicích.

Od roku 1990 zastává na biskupství v Hradci Králové funkci diecézního organologa. Je rovněž spoluautorem publikace *Historické varhany v Čechách*

³² Hrst střípků ze života regenschoriho a varhaníka. *Varhaníci on-line* [online]. 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.varhany.org/ze_zivota/z12_strejc.html

³³ Za zmínku jistě stojí i fakt, že tuto službu vykonával 45 let bez nároku na honorář. Teprve od roku 2015 začala duchovní správa kostela Nanebevzetí Panny Marie dávat finanční odměny varhaníkům.

³⁴ *Česká varhanní tvorba* [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 1993

(Libri 2000) a autorem monografie Varhany královéhradecké diecéze (Garamon 2007). Za dlouholetou službu církvi a zejména péči o varhany v diecézi byl na návrh biskupa Mons. Dominika Duky v roce 2008 oceněn papežem Benediktem XVI. vyznamenáním Pro Ecclesia et Pontifice.³⁵

Václav Uhlíř je také spoluzakladatelem a organizátorem několika významných kulturních událostí. Za všechny jmenujme zejména Orlicko-kladský varhanní festival, který se pořádá každoročně již od roku 1997. V letech 1993 - 2001 se podílel na organizaci varhanní soutěže ve hře na historické varhany „Voříškův Vamberk“ a v letech 1996 - 2008 byl ředitelem Festivalu duchovní hudby v Ústí nad Orlicí. V roce 2011 inicioval založení Společnosti přátel Jiřího Strejce, která si vzala mimo jiné za úkol postupně vydávat hudební odkaz skladatele a varhaníka Jiřího Strejce a propagovat jeho dílo.³⁶

Obrázek 5: Václav Uhlíř – současný regenschori kostela P. Marie³⁷

³⁵ UHLÍŘ, Václav. *Varhany královéhradecké diecéze*. Hradec Králové: Garamon, 2007. ISBN 978-80-86472-27-0.

³⁶ Korespondence s Václavem Uhlířem ze dne 18. 6. 2019

³⁷ Soukromý archiv Václava Uhlíře

3. Aktuální pohled na chrámovou hudbu kostela Nanebevzetí Panny Marie

3.1 Chrámový sbor

Současná podoba sboru se utvářela od roku 1950, kdy se vedení sboru ujal Karel Doležal (1911 – 1987). Ten vedl sbor do roku 1970, kdy byl vysvěcen na kněze. Do roku 1977 pak vedl chrámový sbor Rudolf Hušek a v roce 1977 se řízení sboru ujal varhaník Václav Uhlíř (*1954). Pod jeho vedením sbor nastudoval a provedl desítky figurálních mší různých slohových období. Za všechny skladatele jmenujme například G. P. Palestrinu, K. Haranta, J. S. Bacha, J. D. Zelenku, F. I. Tůmu, F. X. Brixu, J. V. H. Voříška, J. J. Rybu, J. Kypťu, A. Koželuha, W. A. Mozarta, J. Haydna, R. Fühlera, F. Schuberta, C. Francka, Ch. Gounoda, A. Dvořáka, Z. Fibicha, V. Říhovského, J. B. Foerstera nebo J. Strejce. Většina mší je provozována s doprovodem komorního orchestru, který je složen převážně ze členů Filharmonie Hradec Králové.

Sbor, který má kolem 30 stálých členů, má na repertoáru více než 50 mší a téměř 100 dalších duchovních skladeb k různým příležitostem. Hlavním posláním sboru je služba kostelu Panny Marie v Hradci Králové. Sbor zpívá pravidelně na slavnost Ježíše Krista Krále, Hod Boží vánoční, Nový rok, Hod Boží velikonoční a slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Kromě toho zpívá pravidelně na nedělních májových pobožnostech a nepravidelně při různých příležitostech.

V roce 1994 natočil kompaktní disk s názvem *Vánoce v Hradci Králové*.³⁸ Tento projekt vznikl z iniciativy švýcarské diecéze kantonu Thurgau a výtěžek z prodeje přispěl na rekonstrukci pastoračního centra v Hradci Králové. Vydání CD bylo provázeno pozváním do švýcarského kantonu Thurgau, kde sbor zpíval při bohoslužbě a představil se i koncertně.

V roce 2005 spolupracoval sbor na dalším CD s názvem *Adventní písně*.³⁹ (Toto CD inicioval tehdejší biskup Mons. Dominik Duka ve snaze připomenout, že i doba adventní má své hudební bohatství, které bývá v poslední době zastíněné předčasným slavením Narození Páně. Na tomto CD spolupracoval také sbor Da Capo při Biskupském gymnáziu B. Balbína⁴⁰ v Hradci Králové a katedrální schola.⁴¹

³⁸ *Vánoce v Hradci Králové* [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 1994

³⁹ *Adventní písně* [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 2005

⁴⁰ Sbormistryní Da Capa byla PhDr. Helena Karnetová

Chrámový sbor příležitostně hostuje při různých slavnostních příležitostech i v jiných městech. Například v Praze u sv. Jakuba, u sv. Antonína, v Kutné Hoře, Pardubicích, Chrudimi a dalších městech. Sbor vystupuje občas i koncertně. Například na Festivalu duchovní hudby v Ústí nad Orlicí, na festivalu Voříškův Vamberk apod. Od roku 2015 sbor pravidelně vystupuje v rámci Týdne otevřených kostelů. Na těchto koncertech, pořádaných duchovní správou kostela, se sborem spolupracuje zpravidla nějaký renomovaný sólista (A. Strejček, L. Vernerová, J. Patočka, R. Janál nebo J. Stivín).

Pravidelné zkoušky sboru jsou v pondělí od 19:30 do 20:45 v kapli sv. Josefa, a to vždy od září do konce dubna.⁴²

3.2 Varhany v kostele Nanebevzetí Panny Marie a další hudební nástroje

*„Píšťalové varhany ať jsou v latinské církvi ve velké úctě jako tradiční hudební nástroj. Jejich zvuk dovede dodat církevním obřadům obdivuhodný lesk a mocně povznést mysl k Bohu a k tomu, co je nadzemské.“*⁴³ Takto se vyjadřuje o varhanách oficiální církevní dokument Sacrosanctum concilium (dokument II. vatikánského koncilu). Proto nesmíme v této práci opomenout zmínit právě zdejší varhany. V kostele Nanebevzetí se nachází dvoumanuálové barokní varhany s mechanickou trakturou a zásuvkovou vzdušnicí postavené kralickým varhanářem Josefem Streusselem v roce 1766.

Zajímavostí těchto varhan je, že podobně jako hlavní oltář, tak i varhanní skříň je zdobena tzv. iluzivní technikou.⁴⁴ V roce 1999 dokončil celkovou rekonstrukci varhanář Ivan Červenka⁴⁵. Restaurování iluzivních maleb na varhanní skříni proběhlo v roce 2006.⁴⁶ Další zajímavostí je také tzv. krátká oktáva.⁴⁷

⁴¹ Sbormistrem katedrální scholy je Mgr. Josef Zadina

⁴² Korespondence s Václavem Uhlířem ze dne 18. 6. 2019

⁴³ Sacrosanctum concilium. Vatican [online]. Vatikán [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html

⁴⁴ Trompe l'oeil (ve francouzštině znamená "oklamat zrak") je ve výtvarném umění synonymem pro iluzivní malbu, která vytváří dojem třírozměrného objektu nebo prostoru. V tomto případě se jedná o iluzivní malbu na dřevo.

⁴⁵ UHLÍŘ, Václav. *Varhany královéhradecké diecéze*. Hradec Králové: Garamon, 2007. s. 129. ISBN 978-80-86472-27-0.

⁴⁶ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s. 86. ISBN 978-80-86472-47-8.

Jezuité pořídili první varhany již v roce 1640, kdy se stavba kostela teprve připravovala. Konkrétně mělo jít o varhany do kaple sv. Ignáce. Nástroj byl značně velkých rozměrů a nakonec byl přenesen do kostela Panny Marie. V roce 1673 se varhany dočkaly rozšíření od kutnohorského varhanáře Adama Tilleho. Z roku 1739 máme další písemnou zmínku o varhanách, kde jsou popisovány jako velké varhany s bohatou řezbářskou výzdobou a mnoha pozlacenými sochami. Po požáru kostela (v roce 1762)⁴⁸ začal stavět nové varhany významný králický varhanář Josef Streussel, který v tu dobu pracoval současně i na stavbě nových varhan v katedrále Sv. Ducha. Na nové varhany v kostele Panny Marie se poprvé hrálo 2. 12. 1766.⁴⁹

Rok 1857 je pro kostel opět nepříznivým rokem, jelikož dochází k dalšímu požáru kostela. Naštěstí varhany zůstaly zřejmě nepoškozeny. Nástroj však prošel několika (i dispozičními) změnami. V roce 1869 to byl F. Kunz z Josefova, v roce 1922 B. Paštika z Čestína, nebo kolem roku 1930 K. Ryglevič z Hradce Králové.⁵⁰

Dispozice stávajících varhan je následující:

Hlavní stroj (C - c3, 45)	Pozitiv (C - c3, 45)	Pedál (C - a, 18)
Principál 8'	Copula major 8'	Subbas offen 16'
Flauta 8'	Salicional 8'	Octavbas 8'
Gamba 8'	Principal 4'	Principalbas 8'
Viola 8'	Copula minor 4'	Quintbas 6'
Octava 4'	Octava 2'	Principalbas 4'
Quinta 3'	Mixtura 3x	Cornetbas 3x
Superoctava 2'		
Rauschquinta 2x		
Mixtura 3x		
Cimbel 5x	manuálová spojka, spojka pedálová, tremolo	

Tabulka č. 1: Aktuální dispozice varhan v kostele Panny Marie

⁴⁷ Jde o neúplnou spodní oktávu, v níž jsou vynechány púltóny Cis, Dis, Fis a Gis. Motivem ke stavbě krátké oktávy byly kromě jiného úsporné důvody, protože se ušetřilo na největších a nejdražších píšťalách.

⁴⁸ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s. 84. ISBN 978-80-86472-47-8.

⁴⁹ Korespondence s Václavem Uhlířem ze dne 18. 6. 2019

⁵⁰ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s. 85. ISBN 978-80-86472-47-8.

Mezi další nástroje, které můžeme najít na kůru, patří tympány (o dvou kotlích). Tympány jsou ještě bez ladícího pedálu, tudíž je potřeba je včas naladit. Na kůru nalezneme také kontrabas, housle, tympány, flétny, lesní roh nebo citeru. V současné době je na oratoři kostela deponován i portativ a klavichord. Zvuk barokních varhan je zachycen na CD *Varhany v Hradci Králové*⁵¹, vydaném při příležitosti 350 let královéhradecké diecéze.

3.3 Hudební archiv při kůru kostela Nanebevzetí Panny Marie

Hudební archiv kostela byl do roku 1988 velmi rozsáhlý a obsahoval řadu unikátních rukopisů z období baroka a klasicismu. Bohužel při rekonstrukci kostela v letech 1987 a 1988 došlo k trestuhodnému zničení archivu, kdy tehdejší kostelnice ve své horlivosti odnesla většinu rukopisů do sběru. Zachovaly se pouze mše a příležitostné skladby, vydané ve 20. století, které byly po smrti varhaníka Karla Doležala doplněny opusy z jeho soukromého archivu.

Koncem 70. let 20. století se varhaníkovi Václavu Uhlířovi podařilo stabilizovat poměrně početný chrámový sbor a logicky bylo zapotřebí rozšířit a slohově obohatit i hudební archiv. Ten v současné době čítá cca 200 figurálních mší, 500 liturgických skladeb a stovky příležitostných skladeb pro různé obsazení. Najdou se zde i unikátní skladby, které dosud nebyly vydány tiskem a které zde pravděpodobně zazněly v tzv. novodobé premiéře. Jedná se například o *Mši C dur ke cti sv. Blažeje* od J. D. Zelenky, kterou objevil a spartoval Václav Uhlíř v Českém muzeu hudby v Praze. Z dalších unikátů můžeme jmenovat například latinskou mši D dur (*Festis Nativitatis Domini Jesu Christi accomodata*) od J. J. Ryby, *Mši g moll* od Františka Ignáce Tůmy nebo *Mši B dur* od J. Prácheňského.

Většinu sborových i instrumentálních partů včetně partitur ručně rozepsal a svázal jeho otec Václav Uhlíř starší. Tyto rukopisy jsou napsané velmi precizně a kolují i mezi ostatními chrámovými sbory nejen v Hradci Králové.

Hudební archiv je přehledný, rozdělený podle žánru, a podle pečlivě sepsaného seznamu lze skladby rychle dohledat. Kromě duchovních skladeb je na oratoři kostela

⁵¹ *Varhany v Hradci Králové* [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Biskupství v Hradci Králové, 2014

uložen bohatý archiv varhanních skladeb, varhanních koncertů s orchestrem, různých škol pro varhany, skladeb světských atd.⁵²

Kromě notového archivu, který se povedlo hojně rozšířit a uspořádat Václavu Uhlířovi (archiv je umístěný na boční oratoři kostela), se v kostele nachází také obsáhlý archiv spravovaný Rudolfem Huškem (v horní místnosti napojené na schodiště do sakristie). Soupis skladeb, které archivy obsahují je součástí přílohy této práce.

3.4 Ostatní chrámové sbory v Hradci Králové

Kromě chrámového sboru při kostele Nanebevzetí Panny Marie působí v současnosti v Hradci Králové i několik dalších chrámových sborů.

3.4.1. Katedrála Sv. Ducha - Cantores Gradecenses

Cantores Gradecenses vznikli z iniciativy Mons. Dominika Duky OP, biskupa královéhradeckého. Základ sboru tvoří členové katedrální scholy, širší členskou základnu tvoří členové dalších sborů, převážně však členové Severočeského filharmonického sboru. Bezprostřední podnět ke vzniku sboru daly úkoly spojené se zajištěním hudebního účinkování při slavnostní liturgii Diecézního eucharistického kongresu 1. 6. 2002. Skupina pěvců, kteří pravidelně připravovali v různých místech královéhradecké diecéze, ale i mimo ni, s různými chrámovými sbory repertoár a program společného sboru Diecézního eucharistického kongresu, vytvořila základ a podmínky pro vznik sboru při katedrále Svatého Ducha.

Sbor byl potom slavnostně ustanoven v den Slavnosti sv. Klementa 23. 11. 2002 na Biskupství královéhradeckém za přítomnosti otce biskupa Dominika Duky OP, který činnosti Cantores Gradecenses požehnal, a generálního vikáře Mons. Josefa Sochy, který se stal patronem sboru.

Sbor účinkuje při pontifikálních bohoslužbách v katedrále, ale i při slavnostních bohoslužbách v rámci celé ČR. Repertoár sboru tvoří díla katolických autorů od počátku křesťanské kultury po současnost. Uměleckým vedoucím je Mgr. Josef Zadina, regenschori katedrály Svatého Ducha.⁵³

⁵² Korespondence s Václavem Uhlířem z 18. 6. 2019

⁵³ Cantores Gradecenses. Cantores Gradecenses [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: http://cg.diecezkhk.cz/index.php?IDS=0_5_1_1_

3.4.2. Katedrála Sv. Ducha - Katedrální schola

Schola cathedralis Gradecensis vznikla z iniciativy P. Františka Hladkého – děkana katedrály na podzim 2001. Skládá se z mužské části Collegium vocalis cathedralis a části Vox Marialis – dámská část.

Slouží o nedělních a svátečních bohoslužbách v katedrále Svatého Ducha. Od srpna 2002 však také při slavnostních bohoslužbách v různých místech královéhradecké diecéze a od května 2003 při poutních bohoslužbách v dalších diecézích ČR.

Katedrální scholu tvoří pěvci – členové farnosti při katedrále Sv. Ducha, kteří na základě duchovního zápalu věnují úkolům liturgie velkou část osobního času a energie. Zkušení pěvci katedrální scholy, na základě své obětavosti, jsou od 18. ledna 2002 jmenováni Vokalisty katedrály Svatého Ducha. Prvními Vokalisty jmenoval otec biskup Mons. Dominik Duka OP MUDr. Jana Čápa CSc., Oldřicha Mišku a PhDr. Boženu Klabalovou – zakladatelka KS.

Jmenování jim oznámil při slavnostní bohoslužbě v kapli svatého Klimenta generální vikář Mons. Josef Socha. Vokalisté katedrály jsou a budou nadále jmenováni ze členů, v památné dny katedrální scholy – na Slavnost sv. Klementa, Svátek sv. Jana Nepomuckého, na Svátek Panny Marie Pomocnice křesťanů.

Repertoár katedrální scholy se skládá převážně z liturgických děl P. Josefa Olejníka, Zdeňka Pololánika a P. Karla Břízy. Katedrální schola se stala počátkem roku 2002 základem katedrálního sboru – Cantores Gradecenses.

Zkoušky KS probíhají pravidelně každý čtvrtek od 19:30 do 22:00 hodin v budově Biskupství královéhradeckého.⁵⁴

3.4.3 Kostel Božského srdce Páně na Pražském předměstí

Od roku 1936 zastával činnost varhaníka Karel Doležal, který zde působil až do roku 1950, kdy převzal místo varhaníka v kostele Nanebevzetí Panny Marie⁵⁵. Po něm převzal varhanický post Bohuslav Čáp (1918 – 1985), který se ujal i poměrně početného chrámového sboru. Kolem roku 1960 se do hudebního života zapojil

⁵⁴ Katedrální schola. Cantores Gradecenses [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: http://cg.diecezchk.cz/index.php?IDS=0_5_1_1_

⁵⁵ V roce 1936 byl do nově zbudovaného kostela přestěhován ze Státního učitelského ústavu mechanický kuželkový nástroj E. Š. Petra (op. 134) a při tom byl rozšířen o několik rejstříků firmou Josef Melzer. Od roku 1993 byl však tento nástroj mimo provoz a byl nahrazen digitálním nástrojem. V roce 2012 byl do kostela zakoupen starší dvoumanuálový elektropneumatický nástroj německé firmy Anton Feith z Paderbornu. Nástroj byl postaven v roce 1955 a původně sloužil v německém Dortmundu. Stěhování, opravu a instalaci provedla firma Bohumila Žlutouka.

i Oldřich Čáp (bratr Bohuslava), který se s bratrem střídal u dirigentského pultu a v roce 1975, kdy B. Čápa stihl srdeční záchvat, vedení sboru převzal. Není bez zajímavosti, že od roku 1958 chrámový sbor úzce spolupracoval s varhaníkem Jiřím Strejcem a od roku 1975 i s Václavem Uhlířem. V této éře se zde pravidelně provozovaly figurální mše i s doprovodem orchestru.

Od roku 1985 převzal varhanický post Hugo Ševčík (1913 – 2000) a po roce 2000 Zdena Donátová (*1940) a Radek Píša (*1966).

Po smrti Oldřicha Čápa (v roce 1992) převzal vedení sboru Jaroslav Strnad (*1930), který řídil chrámový sbor do roku 1999 a po něm převzal řízení sboru Bohuslav Vodička (1957 – 2013), který také vypomáhal jako varhaník. V roce 2012 nastoupil do funkce ředitele kůru a varhaníka Jan Fajfr (*1974).⁵⁶

Chrámový sbor měl svého času až kolem 25 – 30 zpěváků. Během posledních pěti let však počet zpěváků výrazně klesl na max. 10 lidí. V případě potřeby vypomáhají v tomto chrámovém sboru zpěváci z chrámového sboru kostela Nanebevzetí Panny Marie. V době největšího rozkvětu chrámového sboru kostela Božského srdce Páně se provozovala i velmi významná díla. Byla to např. *Korunovační mše C dur* W. A. Mozarta, *Česká mše vánoční* J. J. Ryby, Příhodova *Vánoční mše „S nebes ráje“*, Křičkova *Valašská jitřní*, Fibichova *Missa brevis*, Dvořákova *Lužanská mše*, Brixioho *Missa pastoralis*, nebo Strejцова *Missa Kyrie fons bonitatis*, nebo *Missa Orbis factor*. Poslední provedenou skladbou chrámového sboru je z 16. 6. 2019 *Mše pro ženský sbor* od J. G. Stehleho.⁵⁷

3.4.4 Kostel sv. Pavla na Pouchově

Po 2. světové válce zastával varhanickou funkci Jaroslav Kincl (1906 - 1972), kterému vypomáhal pan Sochor. V roce 1968 převzala varhanický post Ludmila Makovcová (*1933), která zde působila se svým manželem Františkem Makovcem (*1928) až do roku 2012. Manželé Makovcovi dojížděli hrát dlouhá léta i na Rožberk⁵⁸, do Lochenic a do Stěžer. Počátkem roku 2009 se stal hlavním varhaníkem⁵⁹

⁵⁶ Korespondence s Václavem Uhlířem z 18.6.2019

⁵⁷ Korespondence s Marií Marešovou (kronikářka chrámového sboru kostela Božského srdce Páně) z 19. 6. 2019

⁵⁸ Kostel Neposkvrněného Početí Panny Marie („na Rožberku“)

⁵⁹ Popis varhan - jednoduše mechanický kuželkový nástroj postavil Emanuel Štěpán Petr v roce 1901 (op. 138). Nástroj má 10 rejstříků a v roce 2008 byl celkově opraven

Matěj Havel (*1987)⁶⁰; od roku 2012 vypomáhala na Pouchově rovněž varhanice Magdaléna Jišová (*1986). Od roku 2015 vypomáhá s varhanním doprovodem bohoslužeb František Novák (*1995).

V kostele sv. Pavla na Pouchově působí schola⁶¹, která je složena zejména z řad studentů a absolventů Biskupského gymnázia v Hradci Králové. Repertoár scholy je pestrý – zahrnuje jednak oblast hudby vážné (od baroka – A. V. Michna z Otradovic, V. K. Holan Rovenský až po současnost – P. Chaloupský, P. Eben, J. Olejník, J. Strejc), ale hlavním zaměřením scholy jsou písně ze zpěvníků Hosana, nebo Koinonia. Se scholou spolupracuje řada instrumentalistů (nejčastěji: klavír, akustická a elektrická kytara, kontrabas, bicí, housle, flétna, akordeon).

Schola Pouchov účinkuje pravidelně 1. neděli v měsíci při ranní nedělní mši a dále při významných liturgických slavnostech – Vánoce, Velikonoce, poutní slavnost sv. Petra a Pavla. Vedoucím scholy a zároveň ředitelem kůru je Mgr. Bc. Matěj Havel, PhD.

3.4.5. Kostel sv. Antonína – Nový Hradec Králové

V letech 1943 – 1950 působila na zdejším kůru sestra Alberta Taclová (1916 – 1987) z Kongregace Školských sester de Notre Dame. Po ní převzal vedení kůru na krátkou dobu pan Pavlík (do roku 1953) a od roku 1953 - 1981 Ema Koutová (1909 – 1996). V roce 1981 se na zdejší faru přistěhoval varhanář Karel Synek (1959 – 1994), který kromě varhanické činnosti zastával i funkci zvoníka. Po smrti K. Synka se ujal vedení kůru Martin Strejc (*1957), který zde působil do roku 2012. Od roku 1999 vypomáhá zejména ve všední dny Jakub Dršata (*1970). Od roku 2013 zastává funkci varhaníka Jakub Stratílek (*1983).⁶²

V současnosti při kostele sv. Antonína⁶³ na Novém Hradci Králové působí dvě malá vokální tělesa, která se pravidelně podílí na liturgické hudbě. Při kostele funguje

⁶⁰ Korespondence s Václavem Uhlířem z 18. 6. 2019

⁶¹ Jedná se o tzv. rytmickou scholu hrající tzv. křesťanský folk-rock. Nezaměňovat s označením „schola“ jakožto skupinu několika mužů zpívajících chorální repertoár.

⁶² Korespondence s Václavem Uhlířem z 18. 6. 2019

⁶³ Varhany - Generální opravu varhanního nástroje v kostele sv. Antonína provedla jako svou vůbec první zakázku firma Kánský-Brachtl. Ideou bylo postavit nový mechanický nástroj do varhanní skříňě Antonína Mölzera z roku 1912. Původní nástroj se nezachoval. Ve skříni bylo pouze sestavené provizorium od tragicky zesnulého varhanáře a vynikajícího varhaníka Karla Synka. Oprava byla dokončena v roce 2001. Nástroj má 2 manuál (rozsah C-g4) a pedál (C-f1), 23 znějících rejstříků, 2 jazykové hlasy, tremulant (II.), cymbelstern

schola, zpravidla 4-8 dětí a mladých matek, která zpívá pravidelně při každé nedělní mši svaté mešní ordinárium, žalm, zpěv aleluja s veršem, někdy také zpěvy z Taizé. Schola má také pravidelně na starosti velmi bohatou liturgii velikonoční vigilie, Bílé soboty. Jsou zde zastoupeny pouze ženské a dětské hlasy.

Několik mladých přátel a zpěváků založilo v dubnu 2015 při kostele také pěvecký oktet. Pod vedením regenschorih Jakuba Stratílka ensemble přispívá třikrát až čtyřikrát ročně k hudebnímu obohacení liturgie nejen v kostele sv. Antonína, ale také v kostele sv. Jana Křtitele na Zámečku. Mezi pravidelná vystoupení souboru patří i "zpívání u jesliček" 26. 12. Oktet doprovázel také např. výroční slavnost posvěcení kaple sv. Vojtěcha v Tisové na Vysokomyštsku nebo biřmování za účasti Mons. JUDr. Ing. Jana Vokála, JU. D., biskupa královéhradeckého, v Horním Jelení. Počty zpěváků se časem trochu mění, základ tvoří 8-9 členů. V letošním roce ensemble doprovázel svým zpěvem také liturgii Zeleného čtvrtku vedenou P. Prokopem Brožem a eucharistickou adoraci, která po této slavnosti následovala.

Mezi tradiční příležitosti, při kterých ensemble vystupuje, se řadí: výroční den posvěcení kostela („posvícení“), 1. neděle adventní, půlnoční mše svatá, zpívání u jesliček 26. prosince a pouť (neděle po 15. lednu)

Repertoár tvoří průřez dějinami hudby s akcentem na liturgickou hudbu (např. J. J. Ryba – *Česká mše vánoční „Hej mistře“*, J. Arcadelt – *Ave Maria*, C. Franck – *Panis Angelicus*, A. Lotti – *Ecce panis*, J. Strejc – *Čtyři eucharistická moteta*, E. Elgar – *Ave verum corpus*, G. P. da Palestrina – *Adoramus Te*, C. Saint-Saëns – *Tollite Hostias*, H. Leo Hassler – *Cantate Domino*, Komenského kancionál – *Soudce všeho světa, Bože*).⁶⁴

3.5 Současný stav liturgické hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie

Ředitelem kůru kostela Nanebevzetí Panny Marie je Mgr. Václav Uhlíř. Do 31. 3. 2019 byl druhým varhaníkem kostela Rudolf Hušek, který opustil varhanickou funkci z důvodu zhoršujícího se zdravotního stavu. I přes to však vypomáhá s příležitostným varhanním doprovodem bohoslužeb dodnes. Dalším varhaníkem je Václav Metoděj Uhlíř, syn Václava Uhlíře, který zároveň příležitostně pracuje i s chrámovým sborem – ať už jako sbormistr, nebo jako varhaník.

⁶⁴ Korespondence s MgA. Jakubem Stratílkem (regenschori kůru kostela sv. Antonína) z 19. 6. 2019

V kostele Nanebevzetí Panny Marie je dochovaná tradice zpěvu staročeských rorátních zpěvů v adventní době. Z toho důvodu je v tomto období posílen počet varhaníků o další studenty, nebo absolventy Hudební katedry UHK, nebo Biskupského gymnázia Hradec Králové, příp. Církevní základní umělecké školy. Mezi varhaníky, kteří pravidelně vypomáhají s varhanním doprovodem v tomto období, patří: Martina Čelakovská (*1997), Ondřej Hromádko (*1993), Jiří Kudrna (*1991), Jan Lorenc (*1985), nebo František Novák (*1995). Tito varhaníci také zajišťují varhanní doprovod v květnu, během kterého jsou večerní mše slouženy právě v kostele P. Marie a jsou obohaceny o tzv. májové pobožnosti, které zde mají mnohaletou tradici.

3.6 Mládežnické hudební skupiny

Kromě varhaníků a chrámového sboru působí v kostele P. Marie také schola⁶⁵ Gloria Tibi, která je vedena Aloisem Nerudou. Žánrové zaměření této scholy je zejména na soudobé duchovní písně s kytarovým doprovodem (obohaceným často o klavír, violoncello, bicí, flétnu). Počet zpěváků je různý. Zpravidla se jedná o 10 – 15 lidí. Schola Gloria Tibi doprovází pravidelně nedělní mše svaté určené pro rodiny s dětmi.

Středeční večerní bohoslužby doprovází schola, nebo příp. sbor Křesťanského akademického klubu Salaš. Vedoucím této scholy je Kateřina Voglová. Repertoárem této scholy jsou rovněž soudobé duchovní písně s kytarovým doprovodem.⁶⁶ Příležitostně jsou také nacvičovány skladby z oblasti vážné hudby.

Od roku 2007 se stal kostel Nanebevzetí Panny Marie také místem konání pravidelných studentských bohoslužeb pro Biskupské Gymnázium v Hradci Králové.⁶⁷ Současným spirituálem Biskupského gymnázia je ThLic. Vojtěch Brož, Th.D, který pravidelně slouží čtvrtěční ranní mše, při kterých bohoslužby doprovází jednotlivé třídy gymnázia. Žánrové zaměření těchto bohoslužeb je různorodé – od středověké polyfonie, přes barokní skladby, nebo zpěvy z Taize⁶⁸, až po soudobé duchovní písně s kytarovým doprovodem. Roku 2017 vznikla při Biskupském gymnáziu také Církevní základní umělecká škola. Žáci z této ZUŠ se rovněž podílí na hudebním dění v kostele.

⁶⁵ Jedná se o tzv. rytmickou scholu hrající tzv. křesťanský folk-rock. Nezaměňovat s označením „schola“ jakožto skupinu několika mužů zpívajících chorální repertoár

⁶⁶ Schola Salaš. Salaš [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://www.salas.hk/pravidelna-aktivita.php?i=5>

⁶⁷ DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. s 45. ISBN 978-80-86472-47-8.

⁶⁸ Komunita Taizé (franc. Communauté de Taizé) je křesťanské ekumenické společenství klášterního typu nacházející se v burgundské vesnici Taizé ve Francii. Byla založena v roce 1940 bratrem Rogerem (Roger Schütz).

Závěr

Cílem této práce bylo shromáždit dostatek informací o historii a současnosti chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové se zaměřením na působení chrámového sboru, což se mi podařilo jednak díky vydaným publikacím, souvisejícím s tímto tématem, ale zejména díky osobním výpovědím a korespondencím s pamětníky a aktéry současného hudební dění nejen v tomto kostele.

Kapitola první měla za cíl poukázat na historický vývoj chrámové hudby a samotného kostela Nanebevzetí Panny Marie. Na základě podaných informací můžeme usuzovat, že tento kostel se může pyšnit velmi bohatou hudební historií a je více než chvályhodné, že v dlouholeté hudební tradici se pokračuje i v dnešní době díky fungujícímu chrámovému sboru. Z dat sepsaných v první kapitole můžeme bohužel pouze domýšlet některé souvislosti. Za zmínku např. stojí hypotéza, že český skladatel Jan Křtitel Kuchař studoval na jezuitském gymnáziu v Hradci Králové v době, kdy se stavěly varhany Josefa Streussela, a tudíž je možné, že mohl být jedním z prvních lidí, kteří si na nové varhany zahráli. Dokázat tuto hypotézu je však takřka nereálné.

Druhá kapitola poskytuje rozšířené a aktuální informace o lidech, kteří jsou úzce spjati s organizací hudby v kostele P. Marie. Většina údajů je veřejnosti známá, některé jsou však zcela nové. Rád bych v této části také upozornil na skutečnost, že organizace hudebního života v tomto kostele byla řadu let provozována jako služba – bez nároku na honorář a nezbyvá, než se pozastavit nad tím, že většina toho, o čem se v práci píše, se uskutečnilo pouze na bázi dobrovolnosti a nadšení konkrétních lidí provozovat duchovní hudbu a pečovat o ni. Bohužel ani v dnešní době nemají patřičné církevní instituce potřebu investovat finance do této části církevního života. Nabízí se tedy, byť spíše řečnická, otázka: Jaký bude další vývoj chrámové hudby v České republice? Moje odpověď zní: Takový, jaký si ho sami vytvoříme a kolik nadšenců (jak z řad amatérských, tak i profesionálních varhaníků a hudebníků) se najde a bude mít snahu dělat tyto věci čistě ze zájmu, nebo z osobního přesvědčení (zejména náboženského), protože odpovídající finanční odměny (viz např. německý systém finančního ohodnocení varhaníků) se v českých diecézích zřejmě v nejbližší době nedočkáme.

Poslední kapitola se zabývá aktuálním stavem chrámové hudby na kůru a nabízí tak vhled do běžného života chrámového sboru, či varhaníků. Tato kapitola také nabízí poznatky o vývoji hudebního archivu nebo o historii varhan v kostele, které

mohou být pro další badatele užitečné. Nemalá část této kapitoly je věnována popisu aktuální situace na dalších kůrech v Hradci Králové. Na základě tohoto popisu můžeme dospět k závěru, že úroveň chrámové hudby v kostele Nanebevzetí Panny Marie je vzhledem ke kvalitě provozované hudby, počtu účinkujících a pestrosti hudebních uskupení, které v kostele P. Marie působí, zcela nadprůměrná. Tato skutečnost je dána jednak fungujícím a početným sborem, funkčními a historicky hodnotnými varhanami, odpovídajícím vzděláním lidí, kteří se o hudbu v kostele starají, ale také díky dalším tělesům, které v kostele působí (schola Gloria Tibi, schola při Křesťanském akademickém klubu Salaš, nebo studenti Biskupského Gymnázia v Hradci Králové a Církevní základní umělecké školy).

Velký význam chrámové hudby a chrámového sboru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové pro celý region dosvědčuje také řada příloh, které jsou součástí této práce – ať už se jedná o soupis položek notového archivu, seznamy provozovaných skladeb v kostele, nebo několik zvukových ukázek působení chrámového sboru.

Použité zdroje

Absolventské práce:

UHLÍŘ, Václav Metoděj. *Hudební život na kůru katedrály Sv. Ducha v Hradci Králové*. Opava, 2010. Absolventská práce. Církevní konzervatoř Opava.

Články:

Cyril - časopis pro katolickou hudbu posvátnou a liturgii. 1941, roč. 67(č. 1 – 2). s. 7.

Hudebniny:

Adventní písně [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 2005

Česká varhanní tvorba [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 1993

Vánoce v Hradci Králové [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Amabile, 1994

Varhany v Hradci Králové [zvukový záznam na CD]. Hradec Králové: Biskupství v Hradci Králové, 2014

Internetové zdroje:

591. schůzka: Magister musicae, aneb Padre Boemo, čili Český Bach. ČRo Dvojka: Toulky českou minulostí [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/toulky/vysila_praha/_zprava/591-schuzka-magister-musicae-aneb-padre-boemo-cili-cesky-bach--1193202

Cantores Gradecenses. Cantores Gradecenses [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: http://cg.diecezchk.cz/index.php?IDS=0_5_1_1_

Dušek, František, Xaver. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Praha, 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=2480

František Škroup. *Rozhlas.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: https://www.rozhlas.cz/klasika/skladatele/_zprava/frantisek-skroup--1046514

Hrst střípků ze života regenschoriho a varhaníka. *Varhaníci on-line* [online]. 2012 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://www.varhany.org/ze_zivota/z12_strejc.html

Jezuitské gymnázium. Gymnázium Josefa Kajetána Tyla [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:zUKVCNcmKvAJ:www.gjkt.cz/o-skole/jezuitske-gymnazium-1626-1773&hl=cs&gl=cz&strip=1&vwsr=0>

Jiří Strejc. Opusarium Jiřího Strejce [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: <https://opusarium.cz/jiri-strejc/#.XQgOqogzBIU>

Katedrální schola. Cantores Gradecenses [online]. Hradec Králové [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: http://cg.diecezchk.cz/index.php?IDS=0_5_1_1_

Kuchař, Jan Křtitel Josef. *Česká divadelní encyklopedie* [online]. Praha, 2007 [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: http://encyklopedie.idu.cz/index.php/Kucha%C5%99,_Jan_K%C5%99titel_Josef

Regionální faktografie. SVK v Kladně [online]. Kladno [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <https://svk7.svkk1.cz/aRLreports/redo/redo24.htm>

Sacrosanctum concilium. Vatican [online]. Vatikán [cit. 2019-06-18]. Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html

Schola Salaš. Salaš [online]. Hradec Králové, 2019 [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://www.salas.hk/pravidelna-aktivita.php?i=5>

Skuherský, František, Zdeněk. *Český hudební slovník osob a institucí* [online]. Praha, 2006 [cit. 2019-06-20].

Dostupné z: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=8350

Publikace a monografie:

ČERNÝ, Jaromír. *Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby*. Praha: Supraphon, 1983.

DOSKOČIL, Jan. *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Garamon ve spolupráci s občanským sdružením Katedrála 2008 o.s., 2010. ISBN 978-80-86472-47-8.

HUŠEK, Rudolf. *Několik vět o kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové a o lidech, kteří se zapsali do dějin tohoto kostela*. Hradec Králové, 2018. Nепublikováno.

MIKAN, Jaroslav. *Kolejní chrám na nebe vzetí P. Marie v Hradci Králové*. Hradec Králové: Městské museum Hradec Králové, 1940

SMOLKA, Jaroslav. *Dějiny hudby*. Brno: TOGGA agency, 2001. ISBN 80-902912-0-1.

UHLÍŘ, Václav. *Varhany královéhradecké diecéze*. Hradec Králové: Garamon, 2007. ISBN 978-80-86472-27-0.

Ústní podání a korespondence:

Rudolf Hušek

Marie Marešová

MgA: Jakub Stratílek

Mgr. Václav Uhlíř

Seznam příloh

Přílohy vytištěné v práci:

Příloha A – Seznam skladeb provedených chrámovým sborem kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové od roku 1950 do roku 2019 zpracovaný Rudolfem Huškem (dle autorů)

Příloha B – Seznam rektorů kostela od roku 1900 do roku 2019

Příloha C – Fotodokumentace působení chrámového sboru (soukromý archiv Václava Uhlíře)

Přílohy přiložené na CD:

Příloha D – Seznam položek v archivu chrámového sboru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové (archiv spravovaný Rudolfem Huškem)

Příloha E – Seznam položek v archivu chrámového sboru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové (archiv spravovaný Václavem Uhlířem)

Příloha F – Seznam skladeb provedených chrámovým sborem kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové od roku 1970 do roku 2019 zpracovaný Václavem Uhlířem (chronologicky)

Příloha G – Hudební ukázky chrámového sboru – viz přiložené CD

Příloha A – Seznam skladeb provedených chrámovým sborem kostela Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové od roku 1970 do roku 2019 zpracovaný Rudolfem Huškem

I. oddíl - od 1. 9. 1950 do 30. 5. 1970

Chrámový sbor vedl Karel Jan Nepomucký Doležal.

a) Skladby provedené od 1. 9. 1950 do 1. 1. 1961

V této době nebyl veden záznam o provedených skladbách. Podle pamětníků byly kromě některých skladeb uvedených v části b) provedeny následující skladby (jejich výčet však není kompletní):

Blatný Josef (1891 - 1980): **Missa in hon. S. Anna**

Mach Stanislav (1906 – 1975): **Missa in honorem s. Venceslai**

Mácha Jaroslav (1873 - 1963) : **II. vánoční mše (Čarovná chvíle)**

Říhovský Vojtěch (1871 - 1950): **Missa Loretta**

Stecker Karel (1861 - 1917): **Missa dominicalis**

Svoboda Oldřich (1887 - 1960): **Vánoční mše 1.**

Svoboda Oldřich: **Vánoční mše 2.**

Svoboda Oldřich: **Vánoční mše 3.**

Měchura Eugen Leopold (1804 - 1870): **Ave Maria (In omni die)**

b) Skladby provedené od velikonoce 1961 do 30. 5. 1970:

Č á s t A - Mše

Blatný Josef: **Missa in hon. s. Joseph**: (velik. 1966, 15. 8. 1966, Krista Krále 1968)

Cainer Josef (1837 - 1917): **Mše ke cti sv. Josefa** (velik. 1968, 15. 8. 1968, 15. 8. 1969)

Fibich Zdeněk (1850 – 1900): **Missa brevis** (Sv. Duch 1963, 1. 1. 1965)

Führer Robert (1807 – 1861): **Missa pastoralis** (25. 12. 1961, 25. 12. 1962, 25. 12. 1964, 1. 1. 1966, 1. 1. 1967, 25. 12. 1967, 1. 1. 1970)

Herle Jaromír (1872 – 1945): **Missa in F** (velik. 1963, 15. 8. 1963, 28. 9. 1967)

Mach Stanislav (1906 – 1975): **Missa in honorem s. Venceslai** (28. 9. 1964, 28. 9. 1966, 28. 12. 1969)

Nešvera Josef (1842 – 1914): **Missa jubilea** (velik. 1962, 15. 8. 1962, 5. 7. 1963, 15. 8. 1964, 8. 12. 1964, 16. 10. 1966 - 300. výročí posvěcení kostela P. Marie, 2. 7. 1970 – primice P. Karla Doležala - spojené chrámové sbory kostelů P. Marie, Božského Srdce Páně a katedrály Sv. Ducha řídil Oldřich Čáp)

Nešvera Josef: Missa in hon. s. Leonis (velik. 1967, 15. 8. 1967)

Olejník Josef (1914): **Česká mše z Andělské Hory** (ordinarium pro scholu a lid) poprvé zpíváno na svátek Krista Krále 1967, pak ještě mnohokrát

Picka František (1873 - 1918): **Missa F dur** (28. 9. 1961, Krista Krále 1963, Krista Krále 1965)

Picka František: Missa solemnis c moll (sv. Duch 1962, 28. 9. 1965, 28. 9. 1968, velik. 1970)

Příhoda Miroslav (1912 – 1988): **Česká mše vánoční** (24. 12. 1963, 25. 12. 1963, 24. 12. 1964, 24. 12. 1965, 24. 12. 1966, 24. 12. 1968, 24. 12. 1969, 25. 12. 1969 - jen graduale)

Říhovský Vojtěch (1871 – 1950): **Missa solemnis jubilei** (velik. 1961, Krista Krále 1962, velik. 1969)

Říhovský Vojtěch: Missa in hon. Beatae Mariae Virginis de Lourdes (8. 12. 1963, 8. 12. 1965)

Říhovský Vojtěch: Vánoční mše česká „S toužebností“ (24. 12. 1967)

Strejc Jiří (1932-2010): **Missa Orbis factor** (velikonoce 1964, 6. 9. 1964 - 300. výročí založení biskupství v HK - v katedrále sv. Ducha, spojené chrámové sbory katedrály, Panny Marie a Božského Srdce Páně řídil Bohuslav Čáp, Krista Krále 1964, Krista Krále 1969)

Svoboda Oldřich: Vánoční mše 1. (1. 1. 1962, 1. 1. 1963, 1. 1. 1964, 25. 12. 1965, 1. 1. 1966, 25. 12. 1968)

Tregler Eduard (1868 – 1932): **Missa in D** (Krista Krále 1961, 28. 9. 1962, 27. 6. 1965 - 50. výročí kněžství kanovníka P. Jana Haufá)

Winter Josef (1870 - 1951): **Missa de Immaculata** (28. 9. 1963, 29. 6. 1966 – 25. výročí kněžství kapitulního vikáře P. Václava Javůrka, 8. 12. 1966, 8. 12. 1968)

Zelinka Jan Evangelista (1856 - 1935): **Missa festiva in hon. beatissimae Reginae coelorum** (8. 12. 1961, 8. 12. 1962, 1. 1. 1968, 8. 12. 1969)

Židek Karel (1912 - 2001): **Missa in hon. Sanctissimi Salvatoris** (velik. 1965, 15. 8. 1965, Krista Krále 1966, 1. 1. 1969)

Č á s t B - další skladby

a) propria

Picka František (1873 - 1918): k Duchu sv. (jen Graduale a Offertorium)

Říhovský Vojtěch (1871 - 1950): k svátku Krista Krále

Skuherský František Zdeněk (1830 - 1892): k Neposkvrněnému početí Panny Marie
(jen Graduale a Offertorium)

Svoboda Oldřich (1887 - 1960): k Narození Páně, k Zmrtvýchvstání Páně, k
Nanebevzetí Panny Marie, k sv. Václavu

b) sbory k Panně Marii

Arcadelt Jacob (asi 1500 - 1568): Ave Maria

Blodek Vilém (1834 - 1874): Ave Maria

Förster Josef (1833 - 1907): Regina coeli

Horník Ondřej (1864 - 1917): Regina coeli

Janda Antonín (1891 - 1961): Až někdy skončíme

Picka František: O sanctissima

Stanovský Oldřich Lev (1882 - 1945): Recordare, Virgo, Mater

Stecker Karel (1861 - 1917): Ave Maris stella

Strébl Alois (1837 - 1906): Ave Maria A dur

Strébl Alois: Ave Maria As dur

Svatohorský Zdravas

Škroup František (1801 - 1862): Ave Maria

Vach Ferdinand (1830 - 1906): Buď zdráva, Panno Maria

Vitásek Jan Nep. Augustin (1770 - 1839): Zdravas Maria

c) sbory eucharistické

Cainer Josef (1837 - 1917): Pange lingua 1., Pange lingua 2.

Casciolinni Claudio (1697 - 1760): Panis angelicus

Doležal Karel (1911 - 1987): Pange lingua B dur,

Fiedler Bohuslav: O salutaris hostia

Gregoriánský chorál: Pange lingua, O salutaris hostia

Janda Antonín (1891 - 1961): Svatojiřské Pange lingua

Mozart Wolfgang Amadeus (1756 - 1791): Ave verum corpus

Palestrina Giovanni Pierluigi (1525 - 1594): Pange lingua
Paukner J.: Ó Ježíši, láska má
Řezníček Petr (1938): Vánoční Pange lingua
Říhovský Vojtěch: Pange lingua 1., Pange lingua 6.
Svoboda Oldřich: Sbory k slavnosti Božího Těla (3hlasé, 4hlasé)
Svoboda Oldřich: Pange lingua
Sychra Josef Cyril (1859 - 1935): Ježíši, Pane můj
Tadra Josef (1887 – 19??): Dorické Pange lingua
Victoria Tomas Luis (1549 - 1611): Pange lingua
Vodehnal František (+ cca 1965): Páteční Pange lingua
(autor zpíval kolem r. 1960 asi 10 let v chrámovém sboru kostela Panny Marie)

d) k jiným příležitostem

Doležal Karel: Vánoční ukolébavka,
Fiedler Bohuslav: Koleda (Nesem ti, nesem ti, Ježíšku)
Förster Antonín (1867 - 1915): Veni, Sancte Spiritus (ženský sbor)
Gregoriánský chorál: Velikonoční sekvence (česky)
Holík František: České pašije podle sv. Matouše
Holík František: České pašije podle sv. Jana
Javůrek Václav: 2 žalmy k liturgii Velkého pátku
Jindřich Jindřich (1876 - 1967): Svatý Václave (mužský sbor)
Novotný Václav J.: Vánoční znělka
Palestrina Giovanni Pierluigi: Tenebrae factae sunt
Perosi Lorenzo (1872 - 1956): Crux fidelis(ženský sbor)
Perosi Lorenzo: Recessit pastor noster
Smetana Bedřich (1824 - 1884): Bože, velký mocný králi (muž. sbor)
Stein Hugo: Stabat Mater (muž. sbor)
Suchý František (1891 - 1973): Hymnus
Victoria Tomas Luis (1549 - 1611): Popule meus (muž. sbor)
Wiedermann Bedřich Antonín (1883 - 1951): Meditabor

II. oddíl – od 1. 6. 1970 do 15. 8. 1977

Chrámový sbor vedl Rudolf Hušek

Č á s t A - Mše

Anerio Giovanni Francesco (1567 - 1620): **Missa brevis** (28. 9. 1972, 28. 9. 1973)

Blatný Josef (1891 - 1980): **Missa in hon. Sancti Joseph:** (Krista Krále 1971, velik. 1972, 15. 8. 1974, 15. 8. 1980)

Blatný Josef: **Česká mše ke cti sv. Cyrila a Metoděje** (velik. 1976, Krista Krále 1976)

Fibich Zdeněk (1850 - 1900): **Missa brevis** (28. 9. 1970, 18. 8. 1972, velik. 1974, velik. 1977)

Foerster Josef Bohuslav (1859 – 1951): **Missa in hon. Sanctissimae Trinitatis** (velik. 1971, 15. 8. 1971, Krista Krále 1974)

Führer Robert (1807 - 1861): **Missa pastoralis** (1. 1. 1971, 1. 1. 1973, 25. 12. 1976)

Gregoriánský chorál - Missa XI- Orbis factor + Credo I. (Krista Krále 1970, Krista Krále 1972)

Janáček Leoš (1854 – 1928): **Mše B dur podle F. Liszta** (Krista Krále 1980)

Korejs Bohuslav (1925): **Česká mše sboru pražských literátů** (8. 12. 1971, 6. 1. 1972, 15. 8. 1973, 28. 9. 1974, Krista Krále 1975, 28. 9. 1980)

Korejs Bohuslav: **Třetí česká mše** (28. 9. 1980)

Marhula Eduard (1877 - 1925): **Česká mše vánoční** (25. 12. 1980)

Příhoda Miroslav (1912 - 1988): **Česká mše vánoční** (25. 12. 1971, 25. 12. 1975)

Ryba Jakub Jan (1756 – 1815): **II. česká mše vánoční [Pane náš]** (25. 12. 1973, 1. 1. 1975, 1. 1. 1976, 1. 1. 1977)

Říhovský Vojtěch: **Missa Loretta** (velik. 1973, 15. 8. 1975, 15. 8. 1977, 17. 2. 1981 – 70. narozeniny P. Karla Doležala)

Strejc Jiří (1932-2010): **Česká mše Kyrie fons bonitatis** (28. 9. 1971, 8. 12. 1973)

Svoboda Oldřich (1887 - 1960): **Vánoční mše 1.** (1. 1. 1972, 1. 1. 1974, 1. 1. 1981)

Svoboda Oldřich: **Vánoční mše 2.** (25. 12. 1970)

Uhlíř Zdeněk (1939): **Česká mše ke cti sv. Vojtěcha** (28. 9. 1975, 15. 8. 1976)

Vacek Ignác: **Česká mše vánoční** (25. 12. 1972, 25. 12. 1974)

Winter Josef (1870 - 1951): **Missa de Immaculata** (velik. 1981)

Zelinka Jan Evangelista (1856 - 1935): **Missa festiva in hon. beatissimae Reginae coelorum** (15. 8. 1970, velik. 1975) Hostování: komorní sbor Cantores artis antiquae, řídil Jiří Strejc

Palestrina G. P.: Missa Iste Confessor (8. 12. 1970)

Monteverdi Claudio: Čtyřhlasá mše (8. 12. 1974)

Hassler Hans Leo: Missa Maria dixit (8. 12. 1976)

Moteta F. Poulence, O. A. Tichého, M. Krejčího a A. Michny (6. 1. 1976)

Č á s t B - další skladby

Božanův kancionál (1719): Zdrávas, Maria Panno

Božanův kancionál: Plesej všechno stvoření

Dvořák Antonín (1841 - 1904): O sanctissima

Foester Josef Bohuslav (1859 - 1951): Dvě části z české mše „Hospodine, rozpomeň se země“

Holík František: Pašije podle sv. Matouše; podle sv. Lukáše

Koželuh Leopold Antonín (1747 - 1818): O salutaris hostia

Krejčí Miroslav (1891 - 1964): Padla rosa studená

Kříčka Jaroslav (1882 - 1969): K Hvězdě se dívej

Michna Adam Václav (1600 - 1676) : Vítej, Hoste nejvzácnější

Skuherský František Zdeněk: Benedicta es, tu Virgo

Stanovský O. L.: Recordare, Virgo, Mater

Strébl Alois: Zdrávas Maria

Strejc Jiří: Nesmírně se raduji v Pánu

Strejc Jiří: Pašije podle sv. Marka

Svoboda Oldřich: Sbory k slavnosti Božího Těla

Sychra Josef Cyril: Ježíši, Pane můj

Tichý Otto Albert (1890 - 1973): Propria k svátku Ježíše Krista Krále (Introit a Communio zkomponoval autor pro náš sbor; Offertorium Postula a me bylo již dříve vydáno tiskem)

Gregoriánský chorál: Rosu dejte, nebesa shůry

Gregoriánský chorál: Velikonoční sekvence (česky)

III. oddíl – od 1. 9. 1977

Chrámový sbor vede Václav Uhlíř

Č á s t A - mše

Bach Johann Sebastian (1685 – 1750): **Missa F dur** (7. 4. 1996)

Brixl František Xaver (1732 – 1771): **Missa in C** (velik. 1986, 25. 5. 1986 [Rychnov n. Kn.])

Brixl František Xaver: Missa Sacrum pastoralis (25. 12. 1988, 25. 12. 1993)

Brixl František Xaver: Missa pastoralis in D (25. 12. 1978, 25. 12. 1982, 1. 1. 1987, 25. 12. 1991, 25. 12. 1994, 25. 12. 1997, 25. 12. 2001, 25. 12. 2006, 25. 12. 2010, 25. 12. 2016)

Brixl František Xaver: Missa brevis in F (velik. 1991, 26. 11. 2000, 25. 11. 2009)

Brixl František Xaver: Missa dominicalis in C (Krista Krále 2007, velik. 2013, Krista Krále 2017)

Blatný Josef (1891 - 1980): **Missa in hon. S. Joseph** (15. 8. 1979, 15. 8. 1984, 15. 8. 1987, 15. 8. 1993)

Bruckner Anton (1824 - 1896): **Messe in C** (8. 12. 1977, Krista Krále 1982, 28. 9. 1985)

Dvořák Antonín (1841 – 1904): **Missa D dur [Lužanská]** (12. 4. 1998, 11. 4. 2004, 1. 11. 2004 [katedrála], velik. 2008, velik. 2011)

Fibich Zdeněk (1850 – 1900): **Missa brevis F dur** (28. 9. 1970, 15. 8. 1972, Velikonoce 1974, Velikonoce 1977, 28. 9. 1979, 15. 8. 1981, 29. 8. 1982 [Pardubice], 15. 8. 1985, 29. 9. 1985 [Nová Paka], 8. 12. 1988, 27. 8. 1994 [Romanshorn], 28. 8. 1994 [Frauenfeld], 28. 9. 1997 [Horní Jelení], 15. 8. 1998, 15. 8. 2003, 15. 8. 2007, 15. 8. 2011)

Foerster Josef Bohuslav (1859 – 1951): **Missa in hon. Sanctissimae Trinitatis** (Krista Krále 1978, Krista Krále 1987, Krista Krále 1994)

Foerster Josef Bohuslav: Glagolská mše {s českým textem} (24. 11. 1996)

Franck César (1822 – 1890): **Tříhlasá mše** (velik. 1980, 18. 5. 1980 [katedrála], Krista Krále 1983, Krista Krále 1990, velik. 2009)

Führer Robert Jan Nep. (1807 – 1861): **Missa pastoralis** (25. 12. 1976, 1. 1. 1983, 25. 12. 1984, 1. 1. 1990, 25. 12. 1998, 1. 1. 2003, 25. 12. 2007, 25. 12. 2013)

Führer Robert Jan Nep.: Missa pastoralis II. (25. 12. 1977)

Gounod Charles (1818 - 1893): **Messe solennelle – k poctě sv. Cecílie** (4. 4. 2010, 20. 4. 2014, 1. 4. 2018)

Gregoriánský chorál - Missa XI- Orbis factor (28. 9. 1991, 28. 9. 1998, 28. 9. 2001)

Gregoriánský chorál - Missa De Angelis (28. 9. 1992, 28. 9. 2000)

Harant Kryštof z Polžic (1564 - 1621): Missa quinis vocibus (velik. 1978, 26. 11. 1989)

Haydn Joseph (1732 – 1809): **Missa brevis in hon. s. Joani de Deo** (Krista Krále 1984, 28. 9. 1988, Krista Krále 1992, 15. 8. 1995, 30. 11. 1996 [Opatovice n. L.], 28. 9. 2005 [Chrudim], 15. 8. 2009, 15. 8. 2014)

Horák Václav Emanuel (1800 – 1871): **Missa pastoralis** (1. 1. 2013, 1. 1. 2016)

Kocian Jaroslav (1883 – 1950): **Slavnostní mše** (Krista Krále 2001)

Korejs Bohuslav (1925): **Česká mše sboru pražských literátů** (25. 11. 1979, 20. 4. 1980 [Rožberk], 28. 9. 1983, 25. 8. 1985 [Pardubice], 18. 3. 1989 [sv. Josef], 15. 8. 1989, 15. 8. 1991, 18. 8. 1991 [vysílání do Č. rozhlasu], 15. 8. 1996, 14. 8. 1999 [Chotěborky], 15. 8. 1999, 15. 8. 2005, 15. 8. 2012, 15. 8. 2017)

Korejs Bohuslav: Třetí česká mše (28. 9. 1981)

Koželuh Jan Antonín (1738 – 1814): **Missa pastoralis in D** (25. 12. 2002, 25. 12. 2008)

Koželuh Leopold (1747 - 1818): **Missa in C** (velik. 1985)

Křička Jaroslav (1882 - 1969): **Valašská mše jitřní** (1. 1. 1978, 1. 1. 1984, 1. 1. 1988, 1. 1. 1992, 1. 1. 1997, 1. 1. 2004, 25. 12. 2012)

Kypta Jan Evang. (1813 – 1868): **Pastorální mše česká** (25. 12. 1985, 25. 12. 1989, 25. 12. 1995, 25. 12. 1999, 25. 12. 2005, 25. 12. 2011, 25. 12. 2017)

Mach Stanislav (1906 – 1975): **Missa in honorem s. Venceslai** (28. 9. 1995, 1. 10. 1995 [kostel Božského Srdce Páně v HK], 28. 9. 2006 [katedrála], 28. 9. 2010 [Chrudim], 28. 9. 2014)

Mozart Wolfgang Amadeus (1756 - 1791): **Missa № 14 „Korunovační“** (velikonoce 1993, velik. 1999, velikonoce 2003, 7. 9. 2006 (koncert v Chrudimi), 28. 9. 1984, Krista Krále 1988, 28. 9. 2004 [katedrála], velik. 2012, 20. 11. 2016)

Mozart Wolfgang Amadeus: Missa brevis D dur (Krista Krále 1981, Sv. Duch 1982 [katedrála], 23. 11. 2013, 25. 11. 2018)

Mozart Wolfgang Amadeus: Missa brevis C dur „Orgelsolomese“ (Krista Krále 1986, velik. 2001, 15. 8. 2008, 3. 12. 2011 [Kutná Hora, sv. Barbora], 15. 8. 2015)

Mozart Wolfgang Amadeus: Spatzen-messe (Velikonoce 1988)

Palestrina Giovanni Pierluigi (1525 -1594): **Missa Dies sanctificatus** (21. 11. 1993)

Příhoda Miroslav (1912 - 1988): **Česká mše vánoční** (1. 1. 1980, 1. 1. 1986, 1. 1. 1991, 1. 1. 1996, 1. 1. 2002)

Práchenský Jan (18. století): **Missa in B** (velik. 1983)

Ryba Jakub Jan (1765 – 1815): **Jitřní mše vánoční** (1. 1. 1998, 1. 1. 2009, 1. 1. 2014)

Ryba Jakub Jan: I. česká mše vánoční „Hej, mistře“ (25. 12. 1981, 1. 1. 2000, 25. 12. 2015)

Ryba Jakub Jan: II. česká mše vánoční „Pane náš“ (1. 1. 1979, 1. 1. 1982, 1. 1. 1985, 1. 1. 1989, 1. 1. 1993, 1. 1. 1999, 25. 12. 2003, 1. 1. 2010, 1. 1. 2018)

Ryba Jakub Jan: Missa pastoralis in D - transp. do C dur (25. 12. 1986, 25. 12. 1990, 25. 12. 1996, 25. 12. 2000, 25. 12. 2004, 25. 12. 2009, 25. 12. 2014)

Říhovský Vojtěch (1871 – 1950): **Česká mše** (26. 11. 1995, 28. 9. 2003)

Říhovský Vojtěch: Missa Loretta (17. 2. 1981, 15. 8. 1982, 15. 8. 1986, 28. 9. 1990, 28. 9. 1993, 15. 8. 1997, 15. 8. 2010)

Schubert Franz (1791 – 1828): **Missa in G** (velik. 1990, velik. 2000, velik. 2007)

Stecker Karel (1861 - 1918): **Missa dominicalis** (28. 9. 1997)

Svoboda Oldřich (1887 - 1960): **Vánoční mše 1.** (25. 12. 1983, 25. 12. 1987, 1. 1. 1992, 1. 1. 2001, 1. 1. 2007, 1. 1. 2012, 1. 1. 2019)

Strejc Jiří (1932- 2010): **Česká mše Kyrie fons bonitatis** (15. 8. 1978, velik. 1987, 14. 6. 1987 [Praha, sv. Jakub], 4. 7. 1987 [Pardubice], velik. 1992, velik. 1997, velik. 2002, 28. 9. 2007 [Chrudim], 28. 9. 2008 [Kutná Hora, sv. Jakub], 10. 4. 2011)

Strejc Jiří: Missa Orbis factor (velik. 1979, 15. 8. 1983, 30. 10. 1983 [Pardubice], 28. 9. 1989, 29. 10. 1989 [Praha, sv. Jakub], 15. 8. 1994, 30. 1. 2000 [katedrála], 30. 4. 2000 [Opatovice n. L. 80. narozeniny P. Miloslava Zavřela], 14. 8. 2004 [Skuteč], 15. 8. 2004, 22. 4. 2012 [katedrála Sv. Ducha v HK], 15. 8. 2016, 8. 10. 2017 [katedrála, k nedožitým 85. narozeninám JS – spolu se sborem ZUŠ F. Kmocha z Kolína]), 4. 12. 2017 [chrám sv. Barbory v Kutné Hoře – spolu se sborem ZUŠ F. Kmocha z Kolína])

Strejc Jiří: Missa Lux et origo (Krista Krále 1985, Krista Krále 1999, 15. 8. 2006, 15. 8. 2013)

Strejc Jiří: Gloria z Vánoční mše (1. 1. 2015)

Tůma František Ignác Antonín (1704 – 1774): *Missa in G* (velik. 1984, 1. 7. 1984 [kostel Božského Srdce Páně v HK], 12. 7. 1984 [kostel v Přelouči, organologický seminář], 2. 6. 1985 [Praha, kostely sv. Antonína a sv. Jakuba], velik. 1989, 22. 11. 1998, 28. 11. 2004, 25. 11. 2012)

Uhlíř Zdeněk (1939): *Česká mše ke cti sv. Vojtěcha* (28. 9. 1996, 15. 8. 2001)

Victoria Tomas Luis (1549 - 1611): *Missa Ave Regina* (26. 11. 2006)

Vitásek Jan Nep. Augustin (1770 – 1839): *Missa solemnis in C* (23. 11. 1997, 24. 11. 2002, 23. 11. 2014, 21. 4. 2019)

Voříšek Jan Václav Hugo (1791 – 1825): *Missa B dur* (velik. 1994, 6. 5. 1994 [Vamberk], 7. 5. 1994 [benefiční koncert pro Český červený kříž], 19. 9. 1999 [Vamberk, Rychnov n. Kn.], 28. 9. 1999, 20. 3. 2005, 21. 11. 2010, 5. 4. 2015)

Zelenka Jan Dismas (1679 – 1745): *Missa C dur ke cti sv. Blažeje* (velikonoce 1982, 3. 7. 1983 [organologický seminář v HK], 23. 10. 1983 [Praha, kostel sv. Antonína], 23. 10. 1983 [Praha, kostel sv. Jakuba], velik. 1995, 20. 11. 2005, 20. 11. 2011)

Židek Karel (1912 - 2001): *Missa in hon. Sanctissimi Salvatoris* (25. 11. 2001)

Č á s t B - další skladby

a) propria

Eben Petr (1929 - 2007): *Propria ke svátku Neposkvrněného početí Panny Marie*

Gajdoš Miroslav: *Aleluja před evangeliem*

Strejc Jiří: *Bože, upevni to, co jsi v nás vykonal (offertorium k Seslání Ducha sv.)*

Strejc Jiří: *Aleluja před evangeliem (pro čtyřhlasý sbor)*

b) sbory k Panně Marii

Anonym z 16. stol.: *Ave Maria*

Arcadelt Jacob: *Ave Maria*

Bach Johann Sebastian: *Magnificat anima mea*

Bach Johann Sebastian: *Sicut locutus est*

Blodek Vilém: *Ave Maria*

Božanův kancionál: *Zdravas, Maria Panno*

Bruckner Anton: *Ave Maria*

Doležal Karel: *Bud' zdráva, Matičko hor*

Doležal Karel: *Zajásejte*

Doležal Karel: Jak skvíš se, Maria
Donizetti Caetano: Ave Maria
Dvořák Antonín: O sanctissima
Förster Josef: Regina coeli
Führer Robert: Regina coeli
Führer Robert: Ave Maria
Führer Robert: Assumpta est Maria
Grieg Edvard Hagerup: Ave maris stella
Hamilton Gregory: Ave Maria
Horník Ondřej: Regina coeli
Koutník Tomáš Norbert: Regina coeli
Křička Jaroslav: K Hvězdě se dívej
Mach Stanislav: Regina coeli
Mozart Wolfgang Amadeus: Ave maris stella
Mozart Wolfgang Amadeus: Regina coeli
Nešvera Josef: Ave Maria
Paukner E.: Ave Maria
Picka František: Ave Maria As dur (muž. sbor)
Quignard René: Ave Maria
Řezníček Petr: Ave Maria
Říhovský Vojtěch: Ave Maria (E dur)
Saint-Saëns Camille: Ave Maria (ženský sbor)
Sequens B.: Ave Maria
Skuherský Zdeněk: Benedicta tu es Virgo
Stanovský O. L.: Recordare, Virgo Mater
Stanovský O. L.: O Sanctissima
Stecker Karel: Ave Maria
Stecker Karel: Ave maris stella
Strébl Alois: Zdravas Maria
Strébl Alois: Ave Maria A dur
Strejc Jiří: Zpívám o Panně
Sychra Josef Cyril: Ave Maria
Škroup Jan Nep.: Ave Maria (český text)

Thuri František Xaver: Ave Maria
Victoria Tomas Luis: Ave Maria
Vitásek Jan Nep. Augustin: Zdravas Maria
Zelinka Jan Ev.: Salve Regina

c) sbory eucharistické

Bizet Georges: Agnus Dei
Brabec Václav: Sbory k oltářům Božího Těla
Franck César: Panis angelicus
Hándl Jacob - Gallus: O salutaris hostia
Janda Antonín: Svatojiřské Pange lingua
Koželuh Leopold Antonín: O salutaris hostia
Mozart Wolfgang Amadeus: Ave verum corpus
Svoboda Oldřich: Sbory k oltářům Božího Těla (pro smíšený sbor)
Svoboda Oldřich: Sbory k oltářům Božího Těla (pro mužský sbor)
Strejc Jiří: Sbory k oltářům Božího Těla
Sychra Josef Cyril: Ježíši, Pane můj
Wowes J. B.: Ave verum corpus

d) k jiným příležitostem

Adeste fideles
Anonym (Kolín n.R. 1599): Aj růže rozvila se
Anonym z pol. 16. stol.: Aleluja
Bach Johann Sebastian: Jesus bleibet meine Freude
Božanův kancionál: Plesej všechno stvoření
Bixi František Xaver: Quem vidisti pastores
Bixi František Xaver: Pastores
Bruckner Anton: Locus iste
Černohorský Bohuslav Matěj: Laudetur Jesus Christus
Fibich Zdeněk: Beatus vir
Francouzská koleda z 18. stol.: Betlémskými pastvinami
Gregoriánský chorál: Velikonoční sekvence (česky)
Holík František: Pašije podle sv. Matouše

Holík František: Pašije podle sv. Lukáše
Jindřich Jindřich: Svatý Václave (mužský sbor)
Koutník Tomáš Norbert: Hej, hej, jeden i druhý
Kramenič Adolf: Svatý Vojtěše
Krejčí Miroslav: Padla rosa studená
Kubát Norbert:
Na shledanou (pohřební)
Lochenický kancionál: Ó muziko, ctné umění (světská skladba)
Mach Stanislav: Není sluhy Páně více (k pohřbu kněze)
Mendelssohn - Bartholdy Felix: Surrexir Christus
Michna Adam Václav: Vesel se, nebes Královno
Michna Adam Václav: Chtíc, aby spal
Michna Adam Václav: Archanjelské poselství (Novinu poslouchejte)
Michna Adam Václav: Když veškeren svět byl popsán
Michna Adam Václav: Vítej, Pane Jezu Kriste
Michna Adam Václav: Chtíc aby spal
Michna Adam Václav: Toto malé děťátko
Michna Adam Václav: Bůh se nám dnes narodil
Michna Adam Václav: Svatý Václave
Mozart Wolfgang Amadeus: Laudate Dominum
Seeger Jan Nepomuk: Christus nobis natus est
Smetana Bedřich: Scapuli suis
Stecker Karel: Koleda
Strejc Jiří: Hosana Davidovu Synu + Hebrejské děti šly vstříc Pánu (mužský tříhlas)
Strejc Jiří: Hospodin přísahal
Strejc Jiří: Ecce sacerdos magnus
Strejc Jiří: Nesmírně se raduji v Pánu
Strejc Jiří: Pašije podle sv. Marka
Strejc Jiří: Variace na adventní píseň Všichni věrní křesťané
Strejc Jiří: Variace na adventní píseň Sstup dolů, Mesiáši
Strejc Jiří: Variace na adventní píseň Chválu vzdejme mnohou
Strejc Jiří: Variace na adventní píseň Z hvězdy vyšlo slunce
Strejc Jiří: Věřím, že můj Vykupitel žije (pohřební)

Strejc Jiří: Prosba k Panně Marii Žarošické
Strejc Jiří: Naděje naše (pohřební)
Strejc Jiří: Spasiteli, jsi mi dražší
Strejc Jiří: Viděl jsem vodu (Vidi aquam)
Strejc Jiří: Svatý Václave
Strejc Jiří: Žádáme tě, Bože všemohoucí (svatební)
Škroup Jan Nep.: Terra tremuit
Tichý Otto Albert: Svatý Václave
Tichý Otto Albert: Tři králové
Tichý Otto Albert: Vy pastýřové, stávéte (hanácká koleda)
Tichý Otto Albert: De profundis
Turnovský Jan Traján: Poprosmež Ducha svatého
Vitásek Jan Augustin: Vánoční hymnus
Vitásek Jan Augustin: Offertorium pastorale
Vodňanský Jan Campanus: Rorando coeli
Vulpus Melchior: Surrexit Christus hodie
Wiedermann Bedřich Antonín: Meditabor
Young Gordon: Aleluja
Zelenka Jan Dismas: Recordare, Domine (alt sólo, hoboj, viola a varhany)

Pokud není uvedeno místo provedení, byla skladba provedena v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové.

Příloha B

Seznam rektorů kostela Nanebevzetí Panny Marie od roku 1900 do roku 2019

Rektoři kostela Panny Marie v Hradci Králové

1900 – 1950: Jezuité

1950 – 1960: ThDr. Oldřich Svoboda

1960 – 1969: Mons. Václav Javůrek

1969 – 1971: P. Karel Švela SJ, kaplan p. Václav Pitrun SJ

1971 – 1985: P. František Pecina, kaplan P. Karel Doležal

1985 – 1998: P. Josef Socha, kaplan P. Karel Doležal

1998 – 1999: P. Petr Boháč

1999 – 2012: P. Karel Moravec

2012 – 2016: P. Jan Linhart

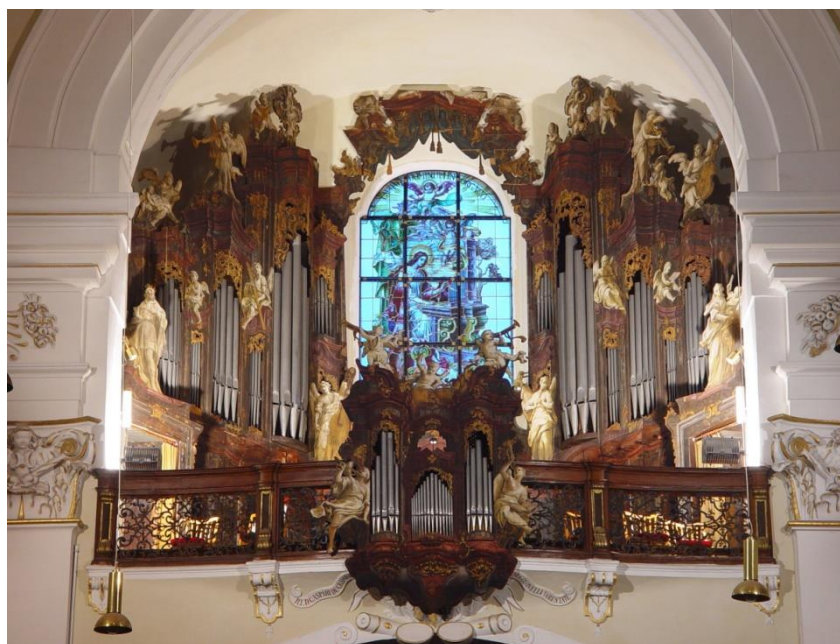
2016 – 31. 12. 2018: P. Jan Paseka

1. 1. 2019 – 30. 6. 2019: P. Pavel Rousek

od 1. 7. 2019: P. Petr Zadina

Příloha C

Fotodokumentace působení chrámového sboru (soukromý archiv Václava Uhlíře)

Obrázek 1: Pohled na kůr kostela Nanebevzetí Panny Marie

Obrázek 2: Chrámový sbor v roce 2017

Obrázek 3: Chrámový sbor u kostela sv. Jakuba v Praze 2. 6. 1985

Obrázek 4: Fotografie z 2. 6. 1985 z provedení *Missa in G* od Františka Ignáce Antonína Tůmy v kostele sv. Jakuba v Praze

Obrázek 5: Společná fotografie sboru ze zájezdu do Švýcarska v roce 1994

Obrázek 6: Vystoupení chrámového sboru v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Orlicí v roce 1996

Obrázek 9: Fotografie Václava Uhlíře z roku 2015

Obrázek 10: Fotografie Václava Metoděje Uhlíře z roku 2016